

koncerner
whistleblower
medinddragelse
scorer
dialogmetoder
spørgesøg
besøg
kvalitet
henvendelser
sociale tilbud
risikobaseret
plejefamilier
indgreb
tilsynsbesøg
tilsynsmetoder
kvalitetsmodel
tilsyn
dialog
magtanvendelse
samarbejde
udvikling
specialistfunktion
kontrol
interview
tilsynsrapport
selvbestemmelse
indikatorer

Årsrapport 2022

Socialtilsyn Hovedstaden

Socialtilsyn Hovedstaden
Smallegade 1
2000 Frederiksberg

Maj 2023

Forord	4
Årsrapport 2022 – kort fortalt	6
DEL 1: Socialtilsyn Hovedstadens virke i 2022	7
Kapitel 1. Tilsynsopgaven	8
Kvalitetsmodellen	8
Kapitel 2. Undersøgelse af Socialtilsyn Hovedstadens tilsynspraksis i 2022	10
Generel tilfredshed med Socialtilsyn Hovedstaden	12
Kapitel 3. Socialtilsyn Hovedstadens produktion i 2022	16
Tilsyn og tilsynsbesøg	16
Godkendelse af nye tilbud og plejefamilier	17
Sanktionssager.....	19
Tilbagekaldte godkendelser.....	21
Ankestyrelsens afgørelser vedrørende Socialtilsyn Hovedstadens virke	22
Indberetninger om magtanvendelse	23
Whistleblows – henvendelser om bekymrende forhold	25
Aktindsigt i Socialtilsyn Hovedstadens sager.....	27
Kapitel 4. Tilbudsstrukturen anno 2022	28
Indblik i den aktuelle plejefamiliestruktur	28
Indblik i den aktuelle tilbudsstruktur	29
Kapitel 5. Kvaliteten i tilbud og plejefamilier	33
Kvaliteten i plejefamilier	34
Kvaliteten i børne- og ungetilbud	38
Kvaliteten i voksentilbud	42
Den økonomiske kvalitet i sociale tilbud	47
Kapitel 6. Socialtilsyn Hovedstadens økonomi i 2022	50
Budget og regnskab 2022	52
DEL 2: Faglige fokusområder i 2022	54
Kapitel 7. Rekrutteringsudfordringer i tilbud og på plejefamilieområdet	55
En faldende plejefamilieportefølje.....	56
Kapitel 8. Styrkelse af det økonomiske tilsyn	67
Formålet med det økonomiske tilsyn	67
Kapitel 9. Tilsyn med tilbud, som indgår i koncerner eller koncernlignende konstruktioner	70
Sociale tilbud under koncerner og koncernlignende konstruktioner	70

Forord

”Det handler om mennesket” var den vision, som jeg overtog, da jeg tiltrådte som tilsynschef d. 1. april 2022. Det er en vision, som er fin, enkel og rigtig, og som vi holder fast i her i Socialtilsyn Hovedstaden. Fordi det er så vigtigt, at vi bevarer fokus på, hvad vi egentlig er sat i verden for i socialtilsynene: At være med til sikre, at der er gode plejefamilier og tilbud til gavn for de borgere, der bor i dem. Hvis vi skal fastholde det fokus, er det helt essentielt, at vi bevarer en nysgerrig, lyttende og åben tilgang til vores omverden. Som myndighed er vi med til at definere, hvad der er god kvalitet. Og vi har den magt, at vi i sidste ende kan lukke en plejefamilie eller et tilbud, hvis vurderer, at kvaliteten ikke er god nok. Den magt og det ansvar kalder på ydmyghed og ordentlighed og på, at vi hele tiden bliver ved med at udvikle os.

I 2022 har vi derfor haft et særligt fokus på dialogen. For det første på dialogen i de enkelte tilsyn med plejefamilier og tilbud. Inspireret af Socialstyrelsens nye faglige vejledning om socialtilsynenes dialogforpligtelse har vi blandt andet arbejdet med at ensarte vores sags-gange omkring dialogen med tilbud og plejefamilier i de tilfælde, hvor vi er bekymrede for kvaliteten. For særligt der, hvor vi er bekymrede - og hvor vi måske er i en situation, hvor plejefamilien eller tilbuddet ikke deler den bekymring - er det vigtigt, at vi fortsat er lyttende og ikke får blinde vinkler, og at vi er så tydelige og transparente som muligt omkring, hvad vores bekymring bygger på. Du kan læse mere om vores arbejde med dialogforpligtelsen i årsrapportens kapitel 2.

I 2022 har vi også haft fokus på den bredere dialog med kommuner og andre aktører. Vi ser dialogen som en grundlæggende forudsætning for, at vi kan bedrive et kvalificeret tilsyn, og for at vi kontinuerligt kan udvikle os og følge med den samfundsmæssige og faglige udvikling. Vi har brug for input til, hvordan vi tilrettelægger vores tilsyn, så vi bruger alles ressourcer bedst muligt, og så vi øger sandsynligheden for at rette op på eventuelle kvalitetsmangler. Derfor prioriterer vi hvert år at lave en brugerundersøgelse blandt kommuner, plejefamilier og tilbud, ligesom vi hvert år tilbyder at tage rundt til alle 29 kommuner i vores dækningsområde og mødes med større aktører på området for at drøfte aktuelle tendenser og udfordringer.

Som det fremgår af denne årsrapport, vurderer vi, at kvaliteten i tilbuddene og plejefamilierne i vores portefølje, generelt set er høj. Det billede, der tegner sig, er at der generelt arbejdes kvalificeret og metodisk bevidst med at tilrettelægge indsatser, der imødekommer borgernes behov. Hæver vi os op i helikopterperspektivet og ser på udviklingen på det specialiserede socialområde i et bredere perspektiv, ser vi imidlertid nogle tendenser, der kan give anledning til bekymring på sigt.

Først og fremmest hører vi fra kommunerne, at udgifterne til blandt andet botilbud på det specialiserede socialområde stiger kraftigt i disse år. Der er mange årsager til denne stigning – blandt andet, at vi som samfund er blevet rigtigt dygtige til at hjælpe f.eks. mennesker med handicap. Personer med svære handicap lever (heldigvis) længere, og de fleste vil nok også mene, at vi formår at give mennesker

med handicap eller i udsatte positioner en højere livskvalitet, end vi som samfund har tilbudt dem historisk. Men der er også aktører, der mener, at socialtilsynene bidrager til udgiftsstigningen på botilbudsområdet.

Socialtilsynene har fået den lovbundne opgave at fastholde og udvikle kvaliteten i tilbudene. I den opgave ligger også, at nogle af de ting, som kan være påkrævede for at fastholde eller udvikle kvaliteten i et tilbud, kan koste penge. Vi ser det i vid udstrækning som en politisk diskussion, hvor vi som samfund skal prioritere, når der er behov for det. Dét, som vi kan – og som vi skal – gøre i socialtilsynene, er hele tiden at være bevidste om vores rolle og om de rammer, vi arbejder inden for. Vores vurderinger skal altid have afsæt i kvalitetsmodellen og skal altid have øje på betydningen for borgeren. Når man ser på det meget lave antal af sanktioner, som vi udsteder i løbet af et år, så er det for mig en god indikation på, at vi har et fornuftigt leje. Men vi skal fortsat have et kritisk blik på vores praksis, og også her er den åbne dialog med tilbud, plejefamilier, kommuner og interesseorganisationer så vigtig.

En anden tendens, der kan udfordre på sigt, er – som vi skriver om i kapitel 7 – at udbuddet af plejefamilier falder støt i disse år, og at de sociale tilbud får sværere og sværere ved at rekruttere og fastholde kompetent personale. Denne tendens udfordrer allerede nu de sociale tilbud og risikerer på længere sigt at få en negativ indflydelse på kvaliteten i tilbuddene. Det er en tendens, som kan få stor betydning for samfundets indsats for mennesker med handicap og i udsatte positioner, og vi ser derfor frem til de landspolitiske drøftelser og prioriteringer i den forbindelse.

De ændringer i lov om socialtilsyn, som trådte i kraft 1. februar 2022, har naturligvis sat deres præg på Socialtilsyn Hovedstadens aktiviteter

i løbet af året. Lovændringerne indeholder blandt andet en række nye krav og muligheder i det økonomiske tilsyn med sociale tilbud. Det har dannet afsæt for en udviklingsproces i Socialtilsyn Hovedstaden, som har resulteret i en ny model for budgetgodkendelser, der er baseret på en risikobaseret tilgang og en mere omfattende brug af de data, vi har om tilbudene. Det kan du læse mere om i kapitel 8.

Lovændringerne omfatter også indførelsen af specialistfunktioner i landets fem socialtilsyn. Socialtilsyn Hovedstaden er sammen med Socialtilsyn Midt blevet tildelt specialistfunktionen omkring tilsyn med tilbud, der indgår i koncerner eller koncernlignende konstruktioner. Det betyder, at vi nu fører tilsyn med alle tilbud, som indgår i en koncern eller en koncernlignende konstruktion med hovedadresse øst for Storebælt. Det er en opgave, som vi hilser velkommen, og som vi er optagede af at dygtiggøre os i. I 2023 vil vi blandt se på, hvordan vi i højere grad kan indrette vores tilsyn, så det imødekommer de særlige forhold, der ofte gør sig gældende i denne type tilbud. Du kan læse mere om vores specialistfunktion i kapitel 9.

I 2022 har vi også været optagede af at undersøge, hvordan vi kan tilrettelægge vores tilsyn ud fra en mere risikobaseret tilgang. Målet er, at vi i højere grad kan prioritere vores ressourcer, så vi bruger mindre tid på de tilbud og plejefamilier, som har en stabilt høj kvalitet, og at vi i stedet kan arbejde mere intensivt med de tilbud og plejefamilier, hvor vi er bekymrede for kvaliteten. Denne opgave udgør fortsat et vigtigt fagligt fokusområde i Socialtilsyn Hovedstaden i 2023. Vi skal sørge for, at vi har fokus på det, der er vigtigt, for de mennesker, der bor i de 727 plejefamilier og de 558 tilbud, vi fører tilsyn med. For "det handler om mennesket".

Dan Theolander Holmgreen

Tilsynschef

Årsrapport 2022 – kort fortalt

I Socialtilsyn Hovedstadens årsrapport for 2022 giver vi et indblik i Socialtilsyn Hovedstadens virke i 2022. Du kan blandt andet se, hvor mange tilsyn og tilsynsbesøg, vi har gennemført, og hvor mange nye tilbud og plejefamilier, vi har godkendt i 2022. Du kan også se, hvor mange sanktioner, vi har udstedt, og finde opgørelser over, hvor mange indberetninger om magtanvendelser, henvendelser om bekymrende forhold (whistleblows) og anmodninger om aktindsigt, vi modtog i 2022. Derudover har vi i et selvstændigt kapitel beskrevet, hvad den årlige undersøgelse af tilbuddenes, kommunernes og regionernes oplevelse af vores tilsynspraksis har vist. Her sætter vi særlig fokus på socialtilsynenes dialogforpligtigelse.

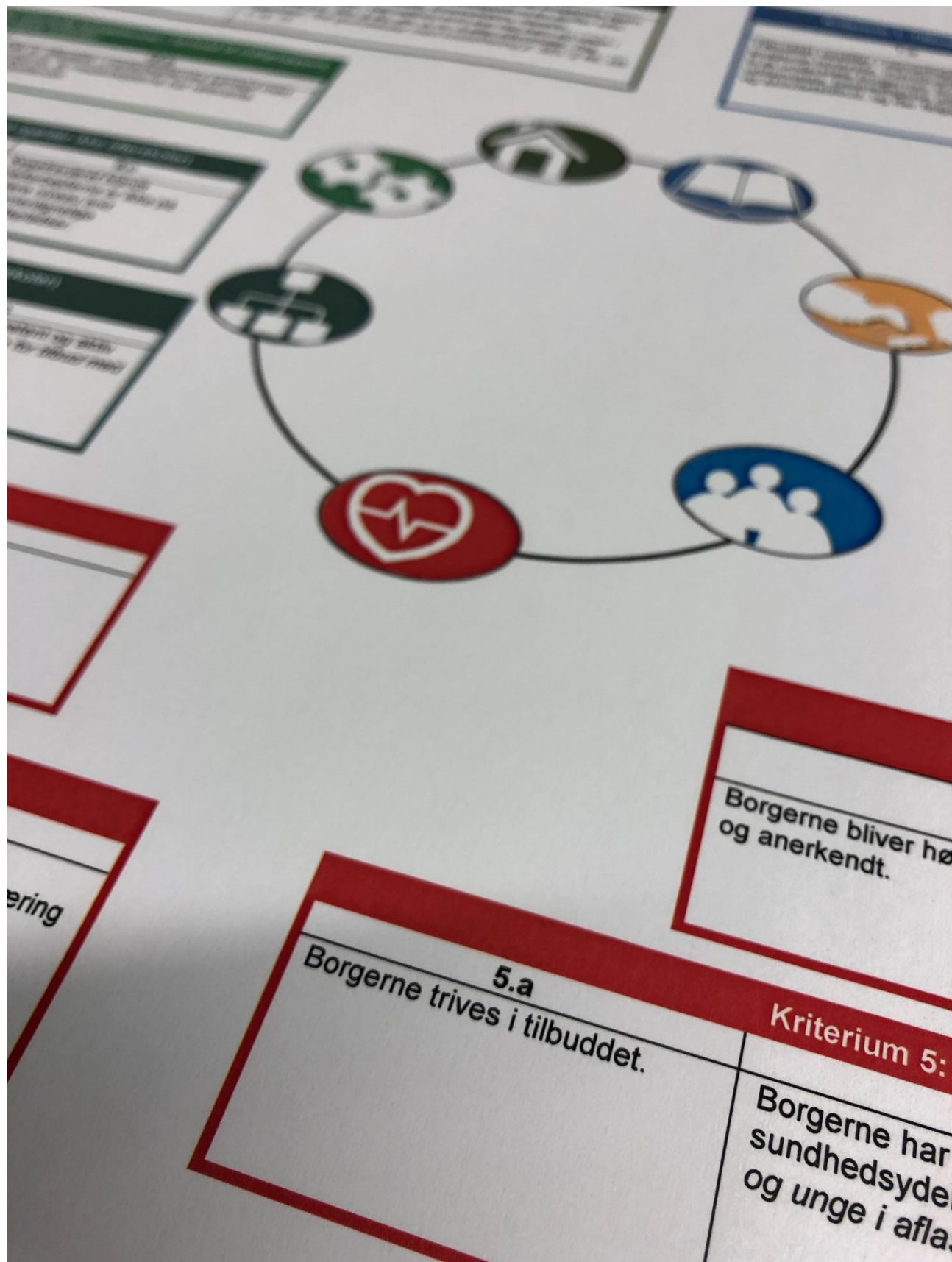
I årsrapporten gennemgår vi desuden kvaliteten på henholdsvis plejefamilieområdet, børne- og ungeområdet og voksenområdet for at give plejefamilier, kommuner og private tilbud input til deres overvejelser om, hvordan de sikrer en høj kvalitet i tilbuddene og plejefamilierne. Vi afslutter årsrapportens første del med et indblik i vores egen økonomi i 2022.

I årsrapportens anden del stiller vi skarpt på nogle af de faglige områder, som vi har været særligt optagede af i 2022. Det gælder blandt andet vores nye specialistfunktion omkring tilsynet med tilbud, som indgår i koncerner eller koncernlignende konstruktioner, samt den styrkelse af det økonomiske tilsyn, som de nye ændringer i lov om socialtilsyn har skabt mulighed for. Vi har også valgt at dedikere et kapitel til de stadigt voksende rekrutteringsudfordringer, som præger det specialiserede socialområde.

Årsrapporten i tal

- Alle godkendte tilbud og plejefamilier har modtaget mindst **1** tilsynsbesøg
- Tilsynskonsulenterne har aflagt **2.079** tilsynsbesøg i forbindelse med det driftsorienterede tilsyn og behandling af ansøgninger om godkendelse i 2022. **29 pct.** af besøgene i forbindelse med det driftsorienterede tilsyn var uanmeldte
- **51** tilbud og plejefamilier er blevet godkendt
- **3** tilbud og plejefamilier har fået tilbagekaldt deres godkendelse
- **89** tilbud og plejefamilier er ophørt ved egen drift
- Der er blevet udstedt **25** påbud
- **10** tilbud og plejefamilier har fået iværksat et skærpet tilsyn
- I 2022 har vi modtaget **3.471** indberetninger om magtanvendelse
- I 2022 har vi modtaget **488** henvendelser om bekymrende forhold (whistleblows)

DEL 1: Socialtilsyn Hovedstadens virke i 2022

Kapitel 1. Tilsynsopgaven

Socialtilsynet varetager opgaven med at godkende og føre tilsyn med sociale tilbud og plejefamilier, der huser og behandler samfundets mest udsatte borgere. Socialtilsynets virke er reguleret i lov om socialtilsyn, der har til formål at sikre, at borgerne ydes en indsats, der er i overensstemmelse med formålet med offentlige og private tilbud efter lov om social service og kapitel 40 i sundhedsloven om behandling af misbrug af alkohol.

Socialtilsyn Hovedstaden godkender og fører driftsorienteret tilsyn med følgende tilbudstyper:

- Botilbud til voksne med handicap og psykiske lidelser
- Alkohol- og misbrugsbehandlingstilbud
- Krisecentre og herberger
- Bo- og aflastningstilbud til børn anbragt på opholdssteder og døgninstitutioner
- Almene, forstærkede og specialiserede plejefamilier

Socialtilsynet fører et generelt tilsyn med kvaliteten i selve tilbuddet eller plejefamilien. Det personrettede tilsyn med den enkelte borger udføres af den kommune, der har ansvaret for borgernes ophold i tilbuddet eller plejefamilien.

Der er fem socialtilsyn, som hver især har ansvar for at godkende og føre tilsyn med sociale tilbud og plejefamilier inden for de fem geografiske regioner i Danmark. Socialtilsyn Hovedstaden fører tilsyn med tilbud og plejefamilier i kommunerne i Region Hovedstaden (med undtagelse af Frederiksberg Kommune), Holbæk Kommune og Region Hovedstaden.

Den 1. februar 2022 trådte en række ændringer i lov om socialtilsyn i kraft. En af ændringerne er, at tilsynet på små eller komplicerede områder er blevet samlet i specialistfunktioner hos enkelte socialtilsyn. Socialtilsyn Hovedstaden varetager sammen med Socialtilsyn Midt tilsynet med sociale tilbud, der indgår i koncerner eller koncernlignende konstruktioner. Det betyder, at Socialtilsyn Hovedstaden fører tilsyn med tilbud, som hører under koncerner eller koncernlignende konstruktioner med hovedadresse i Region Hovedstaden og Region Sjælland. Læs mere herom i kapitel 9.

Kvalitetsmodellen

Til belysning af kvaliteten i de sociale tilbud og plejefamilier anvender socialtilsynet en kvalitetsmodel bestående af syv temaer. Hvert tema indeholder et antal kriterier, der er formuleret som målresultater, f.eks. "plejefamilien understøtter barnets fysiske og mentale sundhed og trivsel". Under hvert kriterium er der en række kvalitetsindikatorer, der skal bedømmes på en skala fra 1 til 5, hvor 5 svarer til, at indikatoren i meget høj grad er opfyldt. Kvalitetsmodellens kriterier og indikatorer giver mulighed for at gå i dialog med tilbuddene om kvaliteten i indsatsen over for borgerne på en systematisk og ensartet måde i hele landet. Ud over de syv temaer i kvalitetsmodellen, som hovedsageligt angår den socialfaglige indsats, fører socialtilsynet også tilsyn med kvaliteten i tilbuddenes og plejefamiliernes økonomi.

Socialtilsynene kan påpege udviklingsmuligheder for tilbud og plejefamilier i form af kvalitative udviklingspunkter og opmærksomhedspunkter. Udviklingspunkterne er tænkt som et dialogredskab imellem tilsyn og tilbud og udgør anbefalinger til, hvad tilbuddene kan gøre

bedre for at leve op til kvalitetsmodellens standarder. Opmærksomhedspunkterne vedrører derimod forhold, der efter socialtilsynets opfattelse bør forbedres inden det næste tilsynsbesøg. Socialtilsynet vil have en særlig opmærksomhed på, om tilbuddet eller plejefamilien har forbedret sin kvalitet inden for disse områder.

Aktive tilbud i Socialtilsyn Hovedstaden

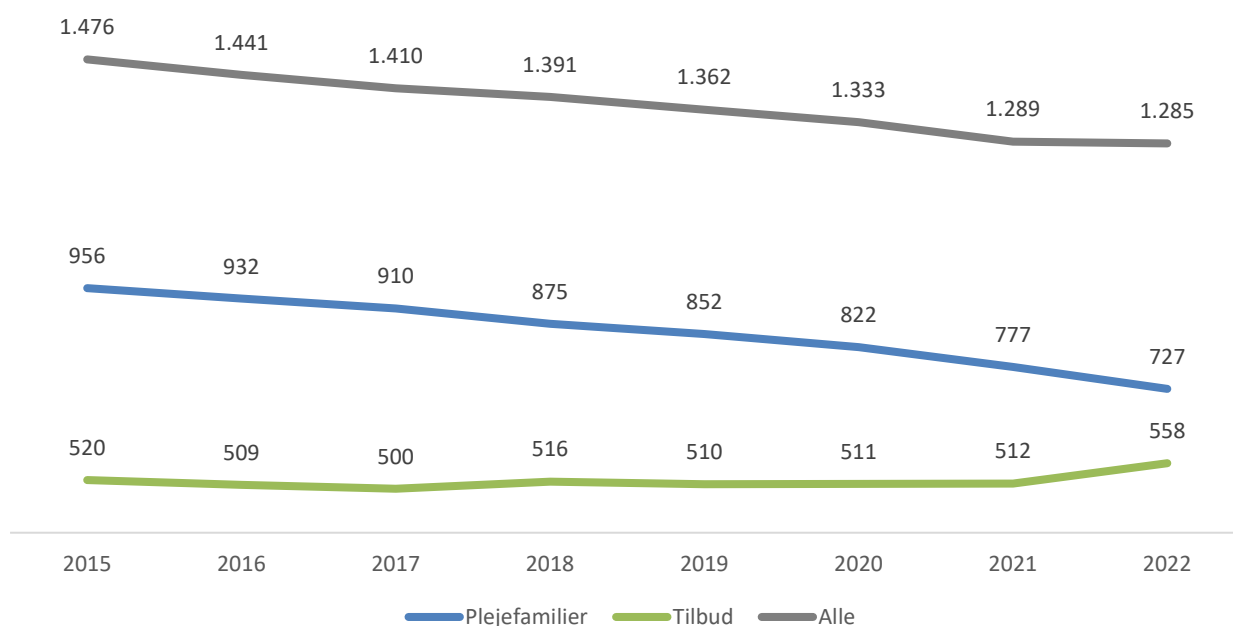
Det fremgår af figur 1, at der var 558 aktive tilbud og 727 aktive plejefamilier i Socialtilsyn Hovedstadens portefølje pr. 31. december 2022. Antallet af aktive tilbud er en dynamisk størrelse, der ændrer sig i takt med, at nye tilbud og plejefamilier bliver godkendt, mens andre ophører. Det sker også, at tilbud bliver lagt sammen eller splittet op i flere selvstændige tilbud. Antallet af aktive tilbud er eksklusivt tilbud og plejefamilier, der på opgørelsestidspunktet var under godkendelse.

Fra 2015 til 2021 lå antallet af aktive tilbud nogenlunde stabilt mellem 510 og 520. I forbindelse med, at vi fik tildelt specialistfunktionen vedrørende tilbud, som indgår i koncerner eller koncernlignende konstruktioner, har vi i 2022 fået overdraget en række tilbud fra de øvrige socialtilsyn. Omvendt har Socialtilsyn Hovedstaden overdraget en række tilbud, som knytter sig til de andre socialtilsyns specialistfunktioner.

Ved udgangen af 2015 var der i alt 520 aktive tilbud i Socialtilsyn Hovedstadens portefølje, mens der ved udgangen af 2022 som nævnt var i alt 558 aktive tilbud. Det svarer til en stigning i antallet af aktive tilbud i porteføljen på ca. 7 pct. siden 2015.

Antallet af aktive plejefamilier er faldet støt siden 2015. Fra 2015 til 2022 har vi fået 229 færre aktive plejefamilier i vores portefølje, svarende til at fald på ca. 24 pct. siden 2015.

Figur 1. Oversigt over udviklingen i aktive tilbud og plejefamilier i Socialtilsyn Hovedstadens portefølje ved årets udgang

Tilbudstyper som er overdraget til andre socialtilsyn

I forbindelse med indførelsen af specialistfunktioner i socialtilsynene har Socialtilsyn Hovedstaden pr. 1. juli 2022 overdraget en række tilbud til de andre socialtilsyn. Det drejer sig om følgende tilbud:

- Virksomheder og foreninger, der varetager en arbejdsgiverfunktion under BPA-ordningen (ti virksomheder er overdraget til Socialtilsyn Nord)

- Sikrede institutioner og institutioner med delvist sikrede pladser (fem tilbud er overdraget til Socialtilsyn Øst)
- Kost- og efterskoler med flere end otte anbringelsespladser (tre tilbud er overdraget til Socialtilsyn Syd).

Socialtilsyn Hovedstaden fører således ikke længere tilsyn med ovenstående tilbudstyper.

Kapitel 2. Undersøgelse af Socialtilsyn Hovedstadens tilsynspraksis i 2022

Socialtilsynenes tilsynsforpligtelse indebærer, at vi dels skal føre kontrol med forholdene i sociale tilbud og plejefamilier, dels at vi skal indgå i dialog med tilbud og plejefamilier med henblik på at bidrage til at fastholde og udvikle kvaliteten i tilbuddene og plejefamilierne. I Socialtilsyn Hovedstaden er vi til stadighed optagede af at udvikle vores tilsynspraksis, herunder ikke mindst vores tilgang til dialogen med tilbud og plejefamilier. I den forbindelse er vi dybt afhængige af at få viden om, hvordan tilbud, plejefamilier og andre samarbejdspartnere oplever samarbejdet og dialogen med os. Denne viden får vi løbende – blandt andet via vores årlige møder med kommuner og øvrige interessenter på området, og via dialogen med tilbud og plejefamilier i forbindelse med de enkelte tilsyn. Socialtilsynenes kontrolfunktion sætter imidlertid en naturlig begrænsning på vores muligheder for at få ufiltrerede tilbagemeldinger om, hvordan tilbud og plejefamilier oplever samarbejdet og dialogen med os i forbindelse med de konkrete tilsyn. Derfor har vi også brug for at indsamle viden om dette via andre kanaler. Til det formål gennemfører vi hvert år en brugerundersøgelse af den forgangne års tilsynspraksis. Undersøgelsen sendes ud til plejefamilier, kommuner/region samt alle tilbudsledere af både offentlige og private tilbud.

Formålet med brugerundersøgelsen af vores tilsynspraksis er at afdække, hvordan de forskellige modtagere af tilsynet oplever vores måde at varetage myndighedsopgaven på. I

dette års undersøgelse har vi ligesom i undersøgelsen i 2021 haft særligt fokus på vores dialogforpligtelse. Derfor angår flere af spørgsmålene igen i år, hvordan tilbud, plejefamilier og kommuner oplever vores måde at udmønte socialtilsynets dialogforpligtelse på. Formålet er at afdække, om Socialtilsyn Hovedstadens fokus gennem 2022 på at styrke dialogen med tilbud og plejefamilier kan spores i svarene.

I undersøgelsen for 2022 bemærker vi positivt en fortsat stigende svarprocent. Blandt plejefamilierne er svarprocenten i 2022 på 43 pct., og blandt tilbudslederne er den 46 pct. Blandt kommunerne/regionen har 40 respondenter gennemført undersøgelsen. 26 af de 29 kommuner i Region Hovedstaden er repræsenterede i disse besvarelser. Det skal bemærkes, at flere kommuner har sendt flere end én besvarelse, fordi undersøgelsen både er adresseret til voksenområdet, børne- og ungeområdet og plejefamilieområdet. Det skal desuden bemærkes, at der er stor variation i, hvilke faggrupper i kommunerne der har besvaret spørgeskemaet (og hvor stor indsigt de har i socialtilsynets samarbejde med tilbuddene), hvorfor validiteten af kommunebesvarelserne er begrænset.

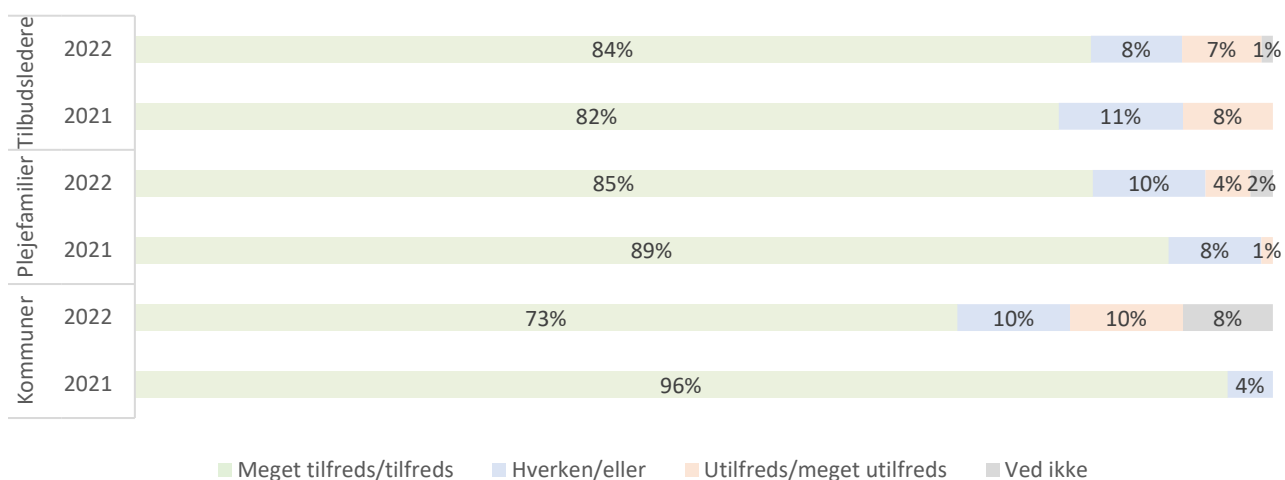
Den stigende svarprocent ses til trods for, at en forholdsvis høj andel af vores respondenter ikke har gennemført hele undersøgelsen. I opgørelsen af svarprocenten har vi kun talt de besvarelser med, hvor hele spørgeskemaundersøgelsen er gennemført.

Generel tilfredshed med Socialtilsyn Hovedstaden

I undersøgelsen har vi spurgt ind til den generelle tilfredshed med kommunikationen og samarbejdet med Socialtilsyn Hovedstaden i

2022. Figur 2 viser, at den generelle tilfredshed med Socialtilsyn Hovedstaden er høj. Tilfredsheden viser sig at være faldet lidt blandt plejefamilier og kommuner, mens den er steget blandt tilbudsledere, når vi sammenligner svarene fra 2021 med svarene fra 2022.

Figur 2. Generel tilfredshed med Socialtilsyn Hovedstaden i 2021 og 2022

I undersøgelsen har respondenterne haft mulighed for at udfolde deres svar kvalitativt. Derfra har vi opsamlet nogle vigtige opmærksomhedspunkter. Blandt andet hæfter vi os ved beskrivelser af, at tilsynskonsulenterne af nogle respondenter opleves forskellige i deres vurderinger. Derudover oplever nogle, at vi indhenter for meget/ikke relevant materiale i forbindelse med vores tilsyn, eller at der går for lang tid, før de modtager deres tilsynsrapport. Endelig bemærker enkelte respondenter oplevelser af, at konkrete medarbejdere har haft en uhensigtsmæssig tone over for et tilbud eller en plejefamilie, eller har fremstået

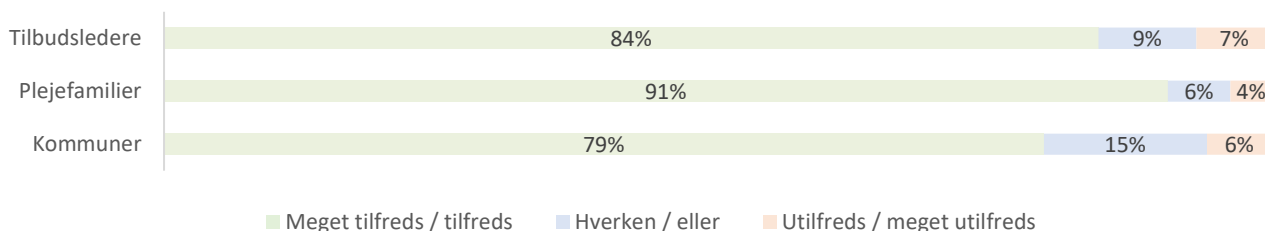
forudindtagede i deres vurderinger. Det er alle udsagn, som vi forholder os til med henblik på at udvikle vores tilsynsarbejde.

Dialog og sparring

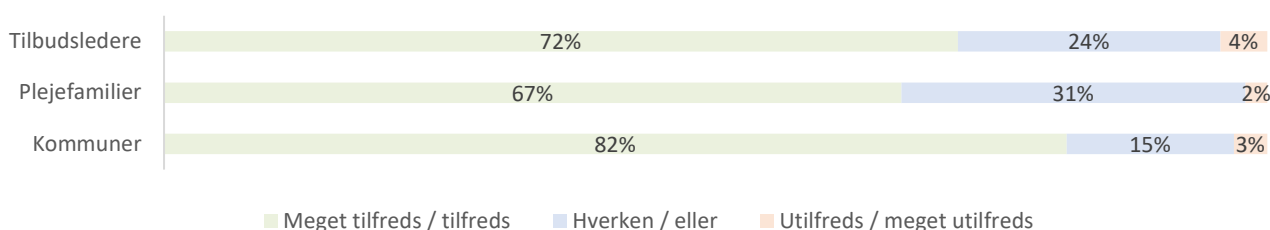
Socialtilsynets myndighedsfunktion indebærer en lovfæstet dialogforpligtelse. I 2022 har vi haft et stærkt fokus på at styrke vores dialogkompetencer og på at implementere Auditfunktionens nye dialogvejledning. I undersøgelsen spørger vi ind til, hvordan tilbud, kommuner og plejefamilier har oplevet dialogen med os i 2022.

Figur 3. Tilfredshed med dialogen med tilsynskonsulenterne og økonomikonsulenterne i Socialtilsyn Hovedstaden

Figur 4. Tilfredshed med dialogen med ledelsen i Socialtilsyn Hovedstaden

Vi er glade for at se, at tilfredsheden med dialogen med vores tilsynskonsulenter, økonomikonsulenter og ledelse generelt er høj.¹ I lighed med tidligere år kan vi konstatere, at det kun er en mindre andel af tilbud, plejefamilier og kommuner, der er i dialog med ledelsen i socialtilsynet. Når dette forekommer, kan det være i forbindelse med de løbende kommunemøder, vi holder, eller det kan være angående en konkret sag, hvor der efterspørges en bestemt type sparring. Endelig kan det være i forbindelse med dialogmøder.

De fem socialtilsyn har nu eksisteret i mere end ni år, og vi oplever, at tilbud og plejefamilier i stigende grad gør brug af os som sparringspartner. Det er vores oplevelse, at der på

tilsyn, dialogmøder og i løbende korrespondancer langt hen ad vejen opnås en gensidig forståelse af, at vi har en fælles opgave i at sikre kvaliteten af de indsatser, som borgerne modtager. Denne gensidige forståelse opnås i langt de fleste tilfælde til trods for, at vores opgave blandt andet er at *føre kontrol* med forholdene i tilbud og plejefamilier. Det betyder også, at vores sparring og vejledning må foregå inden for en ramme, der sikrer en vis distance til tilbuddenes og plejefamiliernes beslutninger om, hvordan de vil drive deres tilbud eller organisere deres liv som plejefamilie. Inden for denne ramme er vi tilfredse med at se, at 40 pct. af plejefamilierne og 64 pct. af tilbudslederne svarer, at Socialtilsyn Hovedstaden har bidraget til at højne kvaliteten i tilbuddet eller plejefamilien i 2022, og at 55 pct. af

¹ I undersøgelsen har respondenterne mulighed for at svare "ikke relevant". Besvarelser, hvor respondenterne har svaret "ikke relevant", er fraregnet i figur 3 og 4.

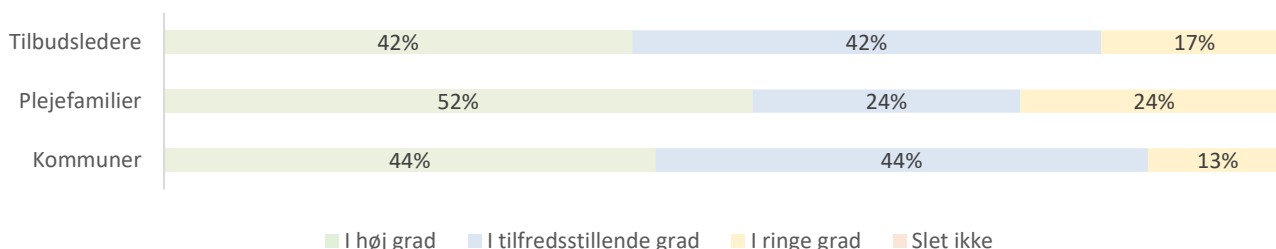
kommunerne/regionen oplever dette i enten høj eller tilfredsstillende grad.

I 2022 har vi i Socialtilsyn Hovedstaden arbejdet med at kvalificere vores dialog med tilbud og plejefamilier, hvilket er sket gennem interne udviklingsprocesser, eksterne oplæg og ved implementering af tilpassede arbejdsgange. Blandt andet har vi udviklet en ny metode til sagsdrøftelser, som har til formål at frembringe alle væsentlige perspektiver og nuancer i en given problemstilling, forud for at der eksempelvis træffes afgørelse. Derudover har vi lanceret nye arbejdsgange til håndtering af sager, hvor vi er bekymrede for kvaliteten i et tilbud eller en plejefamilie. Disse arbejdsgange skal sikre en mere ensartet tilgang til sagsbehandlingen i Socialtilsyn Hovedstaden, hvilket vi forventer, vil kunne mærkes af både tilbud, plejefamilier og kommuner. Endelig har vi

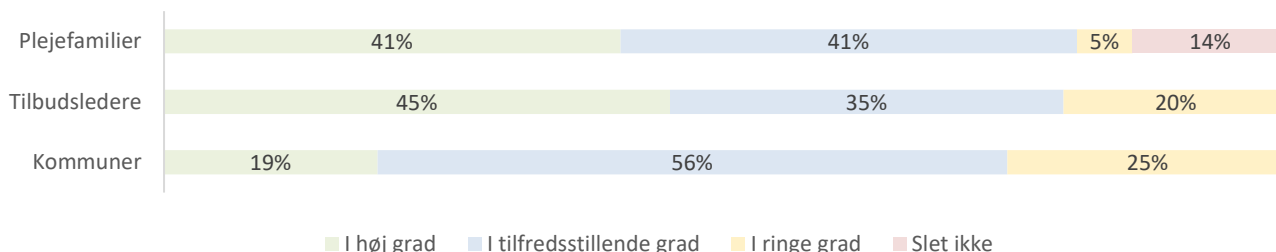
i 2022 udvalgt nogle sager, hvor vi har arbejdet meget intensivt med dialogprocessen ved at opstille og planlægge konkrete mål, succeskriterier og forbedringstiltag i forbindelse med eksempelvis forberedelsen af et dialogmøde, som efterfølgende er blevet evalueret i dialog med tilbuddet eller plejefamilien. Vi er derfor stolte over at kunne konstatere, at der er en positiv udvikling i tilfredsheden med vores måde at udmønte dialogforpligtelsen på – også i de komplicerede sager, hvor der har været afholdt dialogmøder og i nogle tilfælde er udstedt sanktioner.

I undersøgelsen har vi spurgt til, om kommunen/regionen, tilbuddet eller plejefamilien har deltaget i dialogmøder i 2022 eller fået vilkår, påbud eller været underlagt sanktion i 2022. De respondenter, der har svaret "ja" til dét, er blandt andet blevet spurgt til deres oplevelse af dialogen på dialogmødet.

Figur 5. Oplevelse af om dialogen på dialogmødet var konstruktiv og udviklingsorienteret

Figur 6. Oplevelse af om dialogmødet bidrog til øget fælles forståelse af udviklingspotentialerne i tilbuddet/plejefamilien

Vi kan konstatere, at hovedparten af de respondenter, som har besvaret denne del af undersøgelsen, oplever, at socialtilsynet i høj eller tilfredsstillende grad understøtter en konstruktiv og udviklingsorienteret dialog i dialogmøderne. Vi kan ligeledes konstatere, at særligt tilbudsledere og plejefamilier oplever, at dialogmøderne bidrager til øget fælles forståelse af udviklingspotentialerne i tilbuddet eller plejefamilien.

I undersøgelsen for året 2021 stillede vi enslydende spørgsmål (med mindre variationer), og vi hæfter os ved, at der samlet set er sket en positiv udvikling i tilfredsheden med dialogen på og udbyttet af dialogmøderne fra 2021 til 2022. Denne udvikling er vi stolte af, fordi svarene i de fleste tilfælde relaterer sig til komplekse sager, hvor der er afholdt dialogmøder, hvor vi har påpeget væsentlige udviklingspotentialer, eller hvor der har været udstedt sanktioner. Netop i disse sager er det helt afgørende, at dialogen mellem socialtilsynet og tilbuddet, plejefamilien og/eller kommunen er konstruktiv og understøttende for udvikling af kvaliteten i tilbuddet eller plejefamilien. Samtidig er grundlaget for besvarelserne mere repræsentativt i 2022 sammenlignet med 2021, fordi langt flere af respondenterne har deltaget i dialogmøder i 2022 sammenlignet med 2021.

Inddragelse af borgerperspektivet i tilsynet

Socialtilsyn Hovedstadens kerneopgave er at sikre, at borgere i udsatte positioner modtager støtte fra tilbud og plejefamilier, der har tilstrækkelig høj kvalitet. Den vurdering foretages på baggrund af forskellige oplysninger, som trianguleres og perspektiveres, inden der laves en score eller en kvalitetsbedømmelse.

Den vigtigste kilde til viden om, hvordan det er at bo i eller modtage støtte fra et tilbud eller en plejefamilie, er de borgere, der bor der og modtager støtte derfra. Derfor bestræber vi os hele tiden på at kvalificere vores metoder til borgerinddragelse. I undersøgelsen til tilbud og plejefamilier spørger vi derfor ind til, i hvor høj grad tilbud og plejefamilier oplever, at vi er lykkedes med at inddrage børn, unge og voksne borgere i tilsynet i 2022. 79 pct. af plejefamilierne og 91 pct. af tilbudslederne svarer, at vi er lykkedes i høj eller tilfredsstillende grad. Kun en mindre andel svarer, at vi er lykkedes i ringe grad eller slet ikke.

Når vi vælger at spørge konkret til, hvordan vi er *lykkedes* med at inddrage børn, unge og voksne i tilsynet, er det ud fra en erkendelse af, at vi selv kan have én opfattelse af, hvor godt vi er lykkedes, mens de tilbud og plejefamilier, der kender borgerne, er langt bedre i stand til at vurdere, om der reelt er sket en inddragelse. Derfor er vi glade for at se, at så mange rent faktisk oplever, at vi lykkes, og vi vil samtidig arbejde videre for, at det lykkes i endnu højere grad.

Nogle af årsagerne til, at det ikke lykkes at inddrage børn, unge eller voksne under et tilsyn kan være, at de ikke ønsker at tale med socialtilsynet. For mange borgere opleves socialtilsynet som en fjern myndighed, fordi vi i de fleste tilfælde kun aflægger et enkelt årligt tilsynsbesøg. Derfor har både tilbud, plejefamilier og vi en vigtig opgave i at få formidlet, hvem socialtilsynet er. Til det formål benytter vi os blandt andet af pjecer, breve og video, som kan forberede borgerne på vores besøg og forklare, hvad formålet med tilsynet er. Disse materialer kan findes på vores hjemmeside.

Kapitel 3. Socialtilsyn Hovedstadens produktion i 2022

I dette kapitel kan du få et indblik i, hvor mange tilsyn, Socialtilsyn Hovedstaden har gennemført i forbindelse med den løbende tilsynsforpligtelse, og hvor mange nye tilbud og plejefamilier, vi har godkendt i 2022. Du kan også se, hvor mange sanktioner, vi har udstedt, og finde en opgørelse over, hvor mange indberetninger om magtanvendelser, henvendelser om bekymrende forhold (whistleblows) og anmodninger om aktindsigt, vi har modtaget.

Tilsyn og tilsynsbesøg

Socialtilsynet har en løbende tilsynsforpligtelse for at sikre, at godkendte tilbud og plejefamilier til stadighed har den fornødne kvalitet. I forbindelse med det løbende tilsyn skal socialtilsynet aflægge minimum ét fysisk besøg om året i et tilbud eller en plejefamilie. Hvis et tilbud har flere geografisk spredte afdelinger, skal socialtilsynet aflægge et besøg i hver afdeling.

Socialtilsynet skelner mellem tilsyn og tilsynsbesøg, hvor tilsynet udgør en løbende og samlet proces, der kan bestå af ét eller flere tilsynsbesøg eller af andre tilsynsaktiviteter så som dialogmøder eller administrativ opfølgning på forskellige forhold. Derfor vil det samlede antal tilsynsbesøg altid være højere end det samlede antal tilsyn. Antallet af besøg i

den enkelte plejefamilie eller i det enkelte tilbud fastlægges ud fra en faglig vurdering af forskellige risikofaktorer samt på tilbudsområdet blandt andet af tilbuddets størrelse, organisering og kompleksitet.

Socialtilsyn Hovedstaden har i 2022 foretaget 1.414 tilsyn. Hovedparten af tilsynene i 2022 var driftsorienterede tilsyn, mens der blev foretaget 78 tilsyn i forbindelse med godkendelser. Herudover blev der gennemført 43 administrative tilsyn, hvor der ikke blev foretaget et fysisk besøg. Administrative tilsyn anvendes eksempelvis, hvis et tilbud vælger at ophøre af egen drift, eller i forbindelse med et økonomisk tilsyn, hvor det ikke (altid) er nødvendigt at aflægge et fysisk besøg.

Tabel 1 viser, at Socialtilsyn Hovedstaden har gennemført 2.079 besøg i forbindelse med det driftsorienterede tilsyn samt behandling af ansøgninger om godkendelse af tilbud og plejefamilier i 2022. Det er på niveau med antallet af tilsynsbesøg i 2021, hvor der i alt blev gennemført 2.083 tilsynsbesøg.

1.942 af tilsynsbesøgene i 2022 blev aflagt i forbindelse med det driftsorienterede tilsyn. Derudover blev der aflagt 137 tilsynsbesøg i forbindelse med ansøgninger om ny-godkendelse.

Tabel 1. Antal tilsynsbesøg afholdt i 2022 fordelt på tilbudstype og tilsynstype

	Plejefamilier	Børne- og ungetilbud	Voksentilbud	Tilsynsbesøg i alt
Driftsorienteret tilsyn				
Anmeldte tilsynsbesøg	603 (75 %)	154 (71 %)	614 (67 %)	1.371 (71%)
Uanmeldte tilsynsbesøg	206 (25 %)	63 (29 %)	302 (33 %)	571 (29 %)
Behandling af ansøgninger om godkendelse				
Tilsynsbesøg – godkendelse	112	8	17	137
Tilsynsbesøg i alt	921	225	933	2.079

Det fremgår af tabel 1, at 1.371 af de tilsynsbesøg, som blev aflagt i forbindelse med det driftsorienterede tilsyn i 2022, var anmeldte, mens 571 af besøgene var uanmeldte. Det svarer til, at ca. 29 pct. af besøgene var uanmeldte.²

Planlægningen af, om et besøg skal være anmeldt eller uanmeldt, sker altid ud fra en konkret risikobaseret vurdering af forholdene i det enkelte tilbud og den enkelte plejefamilie. Derfor vil forholdet mellem anmeldte og uanmeldte besøg variere fra år til år. Alle tilbud og plejefamilier skal dog besøges uanmeldt fra tid til anden.

Godkendelse af nye tilbud og plejefamilier

Personer eller selskaber, der ønsker at etablere et socialt tilbud, skal godkendes af socialtilsynet, inden tilbuddet kan indskrive borgere og indgå i den kommunale forsyning. Det samme gælder for familier, der ønsker at blive plejefamilie. Når Socialtilsyn Hovedstaden har

modtaget en ansøgning om godkendelse, pågår der efterfølgende en sagsbehandlingsproces, hvor socialtilsynet skal foretage en vurdering af, om tilbuddet eller plejefamilien kan leve op til kvalitetskravene i lov om socialtilsyn.

I tabel 2 fremgår antallet af ansøgninger om godkendelse, som Socialtilsyn Hovedstaden færdigbehandlede i 2022. En sagsbehandling af en ansøgning om godkendelse følger ikke nødvendigvis kalenderåret, og derfor kan der i tallene indgå ansøgninger, som er modtaget i 2021, og som først er færdigbehandlet i 2022.

Tabel 2 viser, at Socialtilsyn Hovedstaden færdigbehandlede 104 ansøgninger om godkendelse i 2022. Det er lidt færre end i 2021, hvor vi færdigbehandlede 121 ansøgninger om godkendelse.

I 2022 godkendte vi 19 nye tilbud og 32 nye plejefamilier. Heraf blev to af tilbuddene og én af plejefamilierne godkendt med vilkår.

² Opgørelsen af andel anmeldte og uanmeldte tilsynsbesøg omfatter kun tilsynsbesøg, som er aflagt i forbindelse med det driftsorienterede tilsyn. Det skyldes, at der i forbindelse med behandling af ansøgninger om godkendelse altid aflægges anmeldte tilsynsbesøg. I denne årsrapport afviger opgørelsesmetoden dermed fra den opgørelsesmetode, der er anvendt i Socialtilsyn Hovedstadens årsrapport fra 2021 og foregående år samt i Auditfunktionens årsrapporter, idet der her indgår tilsynsbesøg, som er aflagt i forbindelse med behandling af ansøgninger om godkendelse, i beregningen af andel anmeldte og uanmeldte besøg.

Vi har i 2022 godkendt lidt flere tilbud end i 2021, hvor vi godkendte 12 nye tilbud. Fire tilbud fik i 2022 afslag på godkendelse, mens et tilbud trak sin ansøgning tilbage under godkendelsesprocessen. Det lave antal afslag på godkendelse er udtryk for en generelt høj kvalitet i tilbuddenes ansøgninger.

I 2022 har vi godkendt væsentligt færre nye plejefamilier set i forhold til 2021, hvor vi godkendte 52 nye plejefamilier. Ni familier fik i 2022 afslag på godkendelse, og 39 familier trak deres ansøgning tilbage under godkendelsesprocessen.

Tabel 2. Færdigbehandlede ansøgninger om godkendelse i 2022

	Godkendt	Godkendt med vilkår	Afslag på godkendelse	Ansøgning trukket tilbage	Ansøgninger i alt
Plejefamilier	31	1	9	39	80
Børne- og ungetilbud	9	0	2	0	11
Voksenteilbud	8	2	2	1	13
I alt	48	3	13	40	104

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for behandling af ansøgninger om godkendelse var i 2022 på 22 uger for tilbud og 23 uger for plejefamilier. Sagsbehandlingstiden for både tilbud og plejefamilier er dermed faldet markant set i forhold til 2021, hvor sagsbehandlingstiden var 28 uger for tilbud og 29 uger for plejefamilier.

En af årsagerne til, at sagsbehandlingstiden for godkendelse af plejefamilier var væsentligt længere i 2021, er at situationen med Corona medførte, at planlagte grundkurser for plejefamilier ikke kunne gennemføres, hvorfor godkendelsesprocesserne trak ud. Derudover har vi i 2022 generelt haft fokus på at nedbringe sagsbehandlingstiden for behandling af ansøgninger om godkendelse på både plejefamilie- og tilbudsområdet. I 2022 har vi afholdt otte grundkurser for familier, der ønskede at blive plejefamilie.

I 2022 har Socialtilsyn Hovedstaden yderligere behandlet 91 ansøgninger fra tilbud, der har ønsket en såkaldt væsentlig ændring af deres eksisterende godkendelse. Det er på niveau med antallet i 2021, hvor vi behandlede 88 ansøgninger. Over årene har vi generelt oplevet en stigende tendens til, at eksisterende sociale tilbud ønsker en ændring i deres godkendelsesramme, f.eks. i deres målgruppe, i antal pladser eller i de fysiske rammer.

På plejefamilieområdet har vi i 2022 behandlet 124 ansøgninger om væsentlig ændring, hvilket er lidt flere end i 2021, hvor vi behandlede ca. 100 ansøgninger. På plejefamilieområdet drejer ansøgninger om væsentlige ændringer sig typisk om, at plejefamilierne ønsker en ændring af deres godkendelsesramme eller af deres plejefamilietype (almen, forstærket eller specialiseret plejefamilie). Ansøgningerne kan også dreje sig om, at plejefamilierne er flyttet i ny bolig eller har været igennem en skilsmisse eller lignende familiemæssige forandringer.

Sanktionssager

Socialtilsynet kan i forbindelse med et tilsyn udstede påbud, som tilbuddet eller plejefamilien skal imødekomme inden for en given tidsfrist for at opretholde sin godkendelse. Påbud drejer sig typisk om enkeltstående forhold, der påvirker tilbuddets kvalitet væsentligt inden for ét eller flere temaer i kvalitetsmodellen. Hvis socialtilsynet vurderer, at kvalitetsmanglerne er mange eller særligt bekymrende for borgernes udvikling, sikkerhed eller trivsel, kan socialtilsynet i en periode iværksætte et skærpet tilsyn med en række påbud. Et skærpet tilsyn kan iværksættes i en periode på op til højst seks måneder ad gangen.

Socialtilsynet kan kun udstede påbud eller iværksætte skærpet tilsyn efter forudgående dialog med tilbuddet, og kun når kvalitetsmanglerne har en karakter, der kan betyde tilbagekaldelse af godkendelsen, hvis påbuddet eller påbuddene ikke opfyldes.

Dialogredskabet er et vigtigt element i socialtilsynets arbejde. Via dialogmøder og i forbindelse med høringsprocessen har Socialtilsyn Hovedstaden flere gange oplevet, at påtænkte afgørelser om skærpet tilsyn eller påbud blev annulleret, fordi tilbuddet eller plejefamilien tog initiativ til at forbedre forholdene med det

samme og derfor gjorde påbuddene unødvendige.

Påbud og skærpet tilsyn

I 2022 har Socialtilsyn Hovedstaden udstedt 25 påbud. Det er væsentligt færre end i 2021, hvor vi udstedte 42 påbud. 23 af påbuddene i 2022 er udstedt på tilbudsområdet, mens to er udstedt på plejefamilieområdet. Faldet i det samlede antal påbud fra 2021 til 2022 er sket på plejefamilieområdet og på børne- og ungeområdet.

Antallet af påbud varierer naturligt fra år til år afhængigt af alvorligheden af konstaterede kvalitetsmangler. Det er ikke et mål i sig selv at sanktionere på et givent niveau. Det er derimod et mål at understøtte kvalitetsudviklingen i tilbud og plejefamilier. Det sker oftest bedst gennem dialog. I 2022 har vi haft et særligt fokus på vores dialogforpligtelse over for tilbud og plejefamilier. Som vi beskriver i kapitel 2, har vi som led heri iværksat forskellige tiltag – blandt andet i forbindelse med dialogmøder med tilbud og plejefamilier. Det er vores vurdering, at disse tiltag i enkelte tilfælde har bidraget til at forebygge, at det blev nødvendigt at udstede et påbud over for tilbuddet eller plejefamilien.

Tabel 3. Afgørelser om påbud og skærpet tilsyn i 2022 fordelt på tilbudstype

	Påbud i alt	Skærpet tilsyn i alt
Plejefamilier	2	0
Børne- og ungetilbud	3	3
Voksenteilbud	20	7
I alt	25	10

20 ud af de 25 påbud i 2022 er udstedt i forbindelse med et skærpet tilsyn. De 20 påbud fordeler sig på i alt ni tilbud. Det vil sige, at flere af de tilbud, som blev sat under skærpet tilsyn i 2022, modtog flere påbud i forbindelse med det skærpede tilsyn.

I 2022 har Socialtilsyn Hovedstaden iværksat ti skærpede tilsyn. Det er næsten dobbelt så mange som i 2021 og i 2020. Alle de skærpede tilsyn i 2022 er iværksat på tilbudsområdet og fordeler sig på ti forskellige tilbud.

Med ændringerne i lov om socialtilsyn, som trådte i kraft 1. februar 2022, fik socialtilsynene mulighed for at træffe afgørelse om at udstede skærpet tilsyn uden medfølgende påbud. I 2022 har vi gjort brug af denne mulighed i et enkelt tilfælde.

Samlet set er der truffet afgørelse om påbud og/eller skærpet tilsyn vedrørende i alt 13 tilbud og to plejefamilier i 2022. Det svarer til, at

der er udstedt en sanktion til ca. 2 pct. af tilbuddene og ca. 0,3 pct. af plejefamilierne i Socialtilsyn Hovedstadens portefølje i 2022.

Årsager til påbud og skærpet tilsyn

Tabel 4 viser baggrunden for de 25 påbud, som blev udstedt i 2022. Påbuddene fordeler sig mellem flere af temaerne i kvalitetsmodellen. I 2022 er der ikke udstedt nogen påbud inden for temaerne *Uddannelse og beskæftigelse* og *Selvstændighed og sociale relationer*. Der er givet flest påbud inden for temaerne *Organisation og ledelse* samt *Kompetencer*. Påbuddene inden for disse temaer omhandler blandt andet ledelsesmæssig kompetence, stabilitet og synlighed samt faglig kvalitet i medarbejdergruppen og overensstemmelse mellem medarbejdernes kompetencer og borgernes behov. Der er desuden givet fire påbud, som relaterer sig til tilbuddenes økonomi, herunder tilbuddenes forpligtelse til at fremsende retvisende økonomiske oplysninger til socialtilsynet.

Tabel 4. Baggrunden for påbud udstedt i 2022

	Påbud i alt
Målgruppe metoder og resultater	3
Sundhed og trivsel	2
Organisation og ledelse	8
Kompetencer	5
Fysiske rammer	3
Økonomi	4
I alt	25

Ser vi alene på de påbud, som er udstedt i forbindelse med et skærpet tilsyn, er otte ud af de 20 påbud givet inden for temaet *Organisation og ledelse*. Derudover er fire af påbudene givet inden for temaet *Kompetencer* og tre er givet inden for temaet *Økonomi*. De resterende fem påbud fordeler sig på temaerne *Fysiske rammer*, *Målgruppe, metoder og resultater* samt *Sundhed og trivsel*.

Tilbagekaldte godkendelser

Socialtilsyn Hovedstaden kan træffe afgørelse om at tilbagekalde et tilbuds godkendelse, hvis tilbuddet eller plejefamilien ikke længere opfylder betingelserne for godkendelse. Forud for tilbagekaldelsen af en godkendelse pågår ofte en længere proces, hvor tilbuddet får mulighed for at rette op på de forhold, der ligger til grund

for socialtilsynets vurdering af tilbuddets eller plejefamiliens kvalitetsmangler. Det skyldes, at tilbagekaldelsen af en godkendelse kan have alvorlige menneskelige og økonomiske konsekvenser for borgerne i tilbuddet og for plejefamilien eller tilbuddets driftsherre. Derfor er tilbagekaldelse af godkendelsen kun en sanktion, der anvendes i tilfælde, hvor socialtilsynet vurderer, at kvalitetsmanglerne er alvorlige, og hvor der ikke er en forventning om, at tilbuddet eller plejefamilien kan eller vil udbedre dem.

I 2022 har Socialtilsyn Hovedstaden tilbagekaldt to godkendelser på plejefamilieområdet og én godkendelse på tilbudsområdet. Hverken de to plejefamilier eller tilbuddet har valgt at påklage afgørelserne.

Tabel 5. Tilbagekaldte godkendelser i 2022 fordelt på tilbudstype

	Tilbagekaldte godkendelser i alt
Plejefamilier	2
Børne- og ungetilbud	1
Voksenteilbud	0
I alt	3

Afgørelser om at tilbagekalde godkendelsen træffes ofte på baggrund af flere kvalitetsmangler i tilbuddet eller plejefamilien. Derfor vil antallet af temaer, der ligger til grund for tilbagekaldelsen, overstige antallet af tilbagekaldte godkendelser. De afgørelser om at tilbagekalde godkendelsen, som vi har truffet i 2022, er primært begrundet i utilstrækkelig ledelsesmæssig og faglig kvalitet.

I flere sager på både tilbudsområdet og plejefamilieområdet oplever vi, at tilbuddet eller plejefamilien på baggrund af dialogen med socialtilsynet og vurderingerne af de påkrævede ændringer i kvaliteten selv beslutter at

ophøre. I sådanne sager bliver det således ikke nødvendigt for socialtilsynet at træffe den formelle afgørelse om at tilbagekalde godkendelsen.

Tilbud eller plejefamilier, der ophører af egen drift

I 2022 er 89 tilbud og plejefamilier af egen drift ophørt med at eksistere. Det er på niveau med antallet de foregående år. På plejefamilieområdet har vi set mindre udsving i antallet af plejefamilier, som har valgt at ophøre af egen drift. I 2020 valgte 69 plejefamilier at ophøre, mens antallet i 2021 var 82 og i 2022 var 71.

Tabel 6. Tilbud og plejefamilier ophørt af egen drift i 2022

	Ophørte tilbud i alt
Plejefamilier	71
Børne- og ungetilbud	4
Voksenteilbud	14
I alt	89

Ankestyrelsens afgørelser vedrørende Socialtilsyn Hovedstadens virke

I 2022 har Ankestyrelsen færdigbehandlet 12 klager over afgørelser, der er truffet af Social-

tilsyn Hovedstaden. Heraf stadfæstede Ankestyrelsen ni af afgørelserne. Det høje antal af stadfæstelser vidner om, at der generelt er høj kvalitet i de afgørelser, Socialtilsyn Hovedstaden træffer.

Tabel 7. Ankestyrelsens afgørelser i 2022 fordelt på årsager til klage

	Stad- fæstet	Delvist stadfæstet	Hjem- vist	Ændret /ophævet	Klage truk- ket tilbage
Tilbagekaldelse af godkendelsen	4				
Afslag på væsentlig ændring af godkendelsesgrundlaget	1				1
Indskrænkelse af godkendelsesramme	1	1			
Afslag på godkendelse	1				
Afslag på ekstraordinær disposition	1				
Afslag på vedtægtsændring			1		
Ret til aktindsigt	1				
I alt	9	1	1	0	1

Indberetninger om magtanvendelse

Som led i funktionen som tilsynsmyndighed modtager socialtilsynet løbende indberetninger om magtanvendelser eller andre indgreb i borgernes selvbestemmelsesret. Socialtilsynet giver ikke en tilbagemelding på den enkelte indberetning om magtanvendelse, men vurderer generelt, om indberetningerne giver anledning til tilsynsmæssige overvejelser i relation til det konkrete tilbud.

Tabel 8 viser antallet af indberetninger om magtanvendelse i 2020, 2021 og 2022. Det fremgår af tabellen, at Socialtilsyn Hovedstaden modtog 3.471 indberetninger i 2022. Fra 2020 til 2022 er det samlede antal magtanvendelser steget 37 pct. Stigningen skyldes, at antallet af indberetninger på voksensområdet er mere end fordoblet i perioden.

Den 1. januar 2020 trådte en række ændringer i reglerne om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten i kraft. Med ændringerne blev tilbuddene forpligtede til at indberette forhåndsgodkendte magtanvendel-

ser som f.eks. brug af stofseler og trygheds-skabende velfærdsteknologier. Som vi beskrev i årsrapporten for 2021, har det for nogle tilbud ført til en stor stigning i antallet af indberetninger om magtanvendelse. Vi vurderer, at årsagen til, at vi først har set en stigning i antallet af indberetninger af denne type magtanvendelser i 2021 og 2022, er at tilbuddene har brugt tid på at omstille sig til den ændrede praksis.

Derudover vurderer vi, at magtanvendelsesstatistikken på både børne- og voksenområdet afspejler, at der i forbindelse med indførelsen af specialistfunktioner i de fem socialtilsyn er overdraget tilbud imellem socialtilsynene. I Socialtilsyn Hovedstaden har vi fået overdraget 55 tilbud fra andre socialtilsyn. Heraf er 33 voksentilbud. Vi har desuden afgivet otte børne- og ungetilbud til andre socialtilsyn, hvoraf de fem er sikrede døgninstitutioner eller tilbud med delvist sikrede pladser, hvor der typisk foretages et højt antal magtanvendelser i form af eksempelvis person- og rumundersøgelser.

Tabel 8. Indberetninger om magtanvendelse i 2020, 2021 og 2022

	2020	2021	2022
Børne- og ungetilbud	1.687	1.642	1.459
Voksenteilbud	849	1.389	2.000
Plejefamilier	4	10	12
I alt	2.540	3.041	3.471

Det fremgår af tabel 9, at de 3.471 indberetninger om magtanvendelse i 2022 fordeler sig på i alt 210 plejefamilier og tilbud. Ser vi alene på tilbudsområdet, fordeler magtanvendel-

I 2022 har Socialtilsyn Hovedstaden modtaget 12 indberetninger om magtanvendelse på plejefamilieområdet. De 12 indberetninger fordeler sig på 11 plejefamilier. Sammenholdt med Socialtilsyn Hovedstadens plejefamilieportefølje på 727 plejefamilier, er der tale om et meget lavt antal magtanvendelser. Særligt set i forhold til, at de 42 af plejefamilierne er speci-

serne sig på 199 tilbud. I en stor del af tilbudene i Socialtilsyn Hovedstadens portefølje (ca. 64 pct.) er der således ikke foretaget nogen indberetninger om magtanvendelse i 2022.

aliserede plejefamilier, som har pligt til at registrere og indberette magtanvendelser ifølge lov om voksenansvar. Vi vurderer, at der er et mørketal på området, og at der foretages magtanvendelser i alle kategorier af plejefamilier, som ikke indberettes. Socialtilsyn Hovedstaden har løbende fokus på at vejlede plejefamilier om deres forpligtelse til at indberette magtanvendelser samt om deres begrænsede lovhjemmel til at foretage magtanvendelser.

Tabel 9. Antal tilbud og plejefamilier, som indberetningerne om magtanvendelse fordeler sig på i 2022

	Tilbud i alt
Børne- og ungetilbud	67
Voksenteilbud	132
Plejefamilier	11
I alt	210

Mens der for størstedelen af tilbuddenes vedkommende (57 pct. på børneområdet og 75 pct. på voksenområdet) er indberettet mellem en og ti magtanvendelser i løbet af 2022, står en mindre del af tilbuddene for en meget stor andel af indberetningerne om magtanvendelse. 4 pct. af tilbuddene på børneområdet (svarende til tre tilbud) og 5 pct. af tilbuddene på voksenområdet (svarende til seks tilbud) har foretaget flere end 100 indberetninger om magtanvendelse i 2022.

Størstedelen af indberetningerne om magtanvendelse på børne- og ungeområdet er fysiske magtanvendelser efter § 9, stk. 2 (cirka 700) i lov om voksenansvar samt person- eller rumundersøgelser og kropsvistationer efter § 16, stk. 1, 2, 4 og 5 (cirka 550), der f.eks. er foretaget på baggrund af en mistanke om, at barnet eller den unge er i besiddelse af farlige eller ulovlige effekter.

Størstedelen af indberetningerne om magtanvendelse på voksenområdet er forhåndsgodkendte magtanvendelser efter § 128 (anvendelser af stofseler) (ca. 1.000) i lov om social service og fysiske magtanvendelser efter § 124 d (fastholdelse) (cirka 450). En fysisk magtanvendelse er, når borgeren fastholdes eller føres væk, hvis borgeren vurderes at være til fare for sig selv eller andre.

Socialtilsyn Hovedstaden oplever generelt, at tilbuddene tilrettelægger den pædagogiske

indsats, så magtanvendelser så vidt muligt undgås. For visse tilbud er der dog fortsat behov for en øget opmærksomhed på tilbuddenes tilgang og evne til at håndtere konflikter og tilspidsede situationer.

Socialtilsyn Hovedstaden har fortsat fokus på arbejdet med at udarbejde magtprofiler for tilbud, der foretager mange magtanvendelser. Formålet med magtprofilerne er at visualisere indberetningerne og udviklingen med henblik på at kunne identificere tendenser og udviklingspunkter i det enkelte tilbud.

Whistleblows – henvendelser om bekymrende forhold

Borgere, pårørende, ansatte og andre kan anonymt kontakte socialtilsynene med oplysninger om bekymrende forhold i tilbud eller plejefamilier. Henvendelser om bekymrende forhold udgør en vigtig kilde til information om forholdene på tilbuddet eller i den enkelte plejefamilie. Socialtilsynet lægger aldrig henvendelser om bekymrende forhold ensidigt til grund for vurderingen af kvaliteten i tilbuddet, men forsøger gennem tilsynsbesøg og dialog med tilbuddet at belyse forholdene nærmere. Ofte fører henvendelser om bekymrende forhold til, at socialtilsynet foretager et spontant anmeldt eller uanmeldt tilsynsbesøg. Andre gange bliver henvendelser om bekymrende forhold behandlet i forbindelse med et i forvejen planlagt tilsyn. Nogle henvendelser om bekymrende forhold bliver lukket med henvisning

til, at de er grundløse eller uden for socialtilsynets kompetenceområde.

Tabel 10 viser, at Socialtilsyn Hovedstaden modtog 488 henvendelser om bekymrende forhold i 2022. Vi har oplevet en støt stigning i

antallet af henvendelser om bekymrende forhold siden vores etablering i 2014, hvor vi modtog 170 henvendelser. Vi vurderer, at stigningen er udtryk for, at kendskabet til ordningen er øget i takt med socialtilsynenes levetid.

Tabel 10. Antal henvendelser om bekymrende forhold fordelt på tilbudstype i 2020, 2021 og 2022

	2020	2021	2022
Plejefamilier	8	20	18
Tilbud	345	430	470
Virksomheder med borgerstyret personlig assistance ³	1	2	0
Henvendelser uden for socialtilsynets kompetenceområde ⁴	13	11	32
I alt ⁵	367	463	488

Størstedelen af de henvendelser, som vi modtog i 2022, vedrørte tilbudsområdet, mens få vedrørte plejefamilieområdet. Vi vurderer, at det skyldes, at der er færre interessenter på plejefamilieområdet end på tilbudsområdet, og at de aktører, som har omgang med et plejebarn, f.eks. skole- og sundhedspersonale, formentlig vil fremsende en underretning til anbringende kommune ved bekymrende forhold. Enkelte tilbud tegner sig for en større del af de indkomne whistleblows. Dette skyldes i nogle tilfælde, at samme person har ringet ind mange gange.

³ Tilsynsopgaven i forbindelse med borgerstyret personlig assistance overgik pr. 1. juli 2022 til Socialtilsyn Nord.

⁴ Whistleblows vedrørende områder, der ikke ligger under socialtilsynets myndighed.

⁵ Antallet er inklusive henvendelser, hvor samme henvender har henvendt sig flere gange om samme tilbud eller plejefamilie

I 2022 fordeler de indkomne whistleblows sig på i alt 176 tilbud og 12 plejefamilier. For langt de fleste tilbuds vedkommende er der indkommet ganske få whistleblows i løbet af året. For 19 pct. af tilbuddenes vedkommende er der

indkommet mellem fire og ti whistleblows i løbet af 2022, mens der for 3 pct. af tilbuddenes vedkommende er indkommet flere end ti whistleblows i løbet af året.

Tabel 11. Antal tilbud, som henvendelserne om bekymrende forhold fordeler sig på, i 2020, 2021 og 2022

	2020	2021	2022
Plejefamilier	7	9	12
Tilbud	135	143	176
Virksomheder med borgerstyret personlig assistance	1	2	0
I alt	143	154	188

Størstedelen af henvendelserne vedrører bekymringer om ledelsens eller de ansattes kompetencer og om den pædagogiske indsats i tilbuddet. Kun meget få henvendelser vedrører mistanke om vold, overgreb eller andre alvorlige bekymringer. Dog angik 11 pct. af henvendelserne bekymring om nedværdigende behandling af borgerne.

Aktindsigt i Socialtilsyn Hovedstadens sager

Tabel 12 viser antallet af anmodninger om aktindsigt i Socialtilsyn Hovedstadens sager

fordelt på henvendertype og år. Antallet af anmodninger om aktindsigt har været faldende de sidste to år. Vi oplever dog generelt stor interesse for at bede om aktindsigt i socialtilsynets virke – i særdeleshed i de sager, hvor vi træffer afgørelse om at udstede sanktioner eller om at tilbagekalde godkendelsen.

Det fremgår af tabellen, at det primært er journalister, der søger om aktindsigt i socialtilsynets sager. Vi får dog også mange henvendelser fra "andre interesserede". Det kan f.eks. være advokater eller privatpersoner.

Tabel 12. Antal aktindsigtsanmodninger fordelt på henvendertype i 2020, 2021 og 2022

	2020	2021	2022
Journalister	88	69	56
Interesseorganisationer	41	7	8
Tilbud eller plejefamilier	8	28	28
Pårørende til borgere	11	15	19
Andre interesserede	40	41	35
I alt	188	160	146

Kapitel 4. Tilbudsstrukturen anno 2022

I dette kapitel giver vi et indblik i den aktuelle struktur blandt tilbuddene og plejefamilierne i Socialtilsyn Hovedstadens portefølje.

Indblik i den aktuelle plejefamiliestruktur

Det fremgår af tabel 13, at der var 727 plejefamilier i vores portefølje ved udgangen af 2022. Det er 50 færre plejefamilier end i 2021, svarende til en nedgang i porteføljen på 6 pct. fra 2021 til 2022.

50 pct. af plejefamilierne er godkendt som almene plejefamilier, mens 44 pct. er godkendt som forstærkede plejefamilier og 6 pct. er godkendt som specialiserede plejefamilier. Nedgangen i antallet af plejefamilier fra 2020 til 2022 er især sket blandt almene plejefamilier. Fra 2020 til 2022 er antallet af almene plejefamilier i Socialtilsyn Hovedstadens portefølje faldet 20 pct. I kapitel 7 reflekterer vi over mulige årsager til, at det netop er i antallet af alment godkendte plejefamilier, vi ser et fald.

Tabel 13. Antal plejefamilier fordelt efter plejefamilietype⁶ og år

	2020	2021	2022
Almen plejefamilie, efter § 66, stk. 1, nr. 1	459 (56 %)	412 (53 %)	364 (50 %)
Forstærket plejefamilie, efter § 66, stk. 1, nr. 2	315 (38 %)	321 (41 %)	321 (44 %)
Specialiseret plejefamilier, efter § 66, stk. 1, nr. 3	48 (6 %)	44 (6 %)	42 (6%)
I alt	822	777	727

Socialtilsyn Hovedstaden fører tilsyn med plejefamilier, som har bopælsadresse i Region Hovedstadens kommuner (bortset fra Frederiksberg Kommune) samt i Holbæk Kom-

mune⁷. Der er stor variation i, hvor mange plejefamilier der er i den enkelte kommune. Generelt ser vi en tendens til, at der i de kommuner, der ligger tættest på København, er fær-

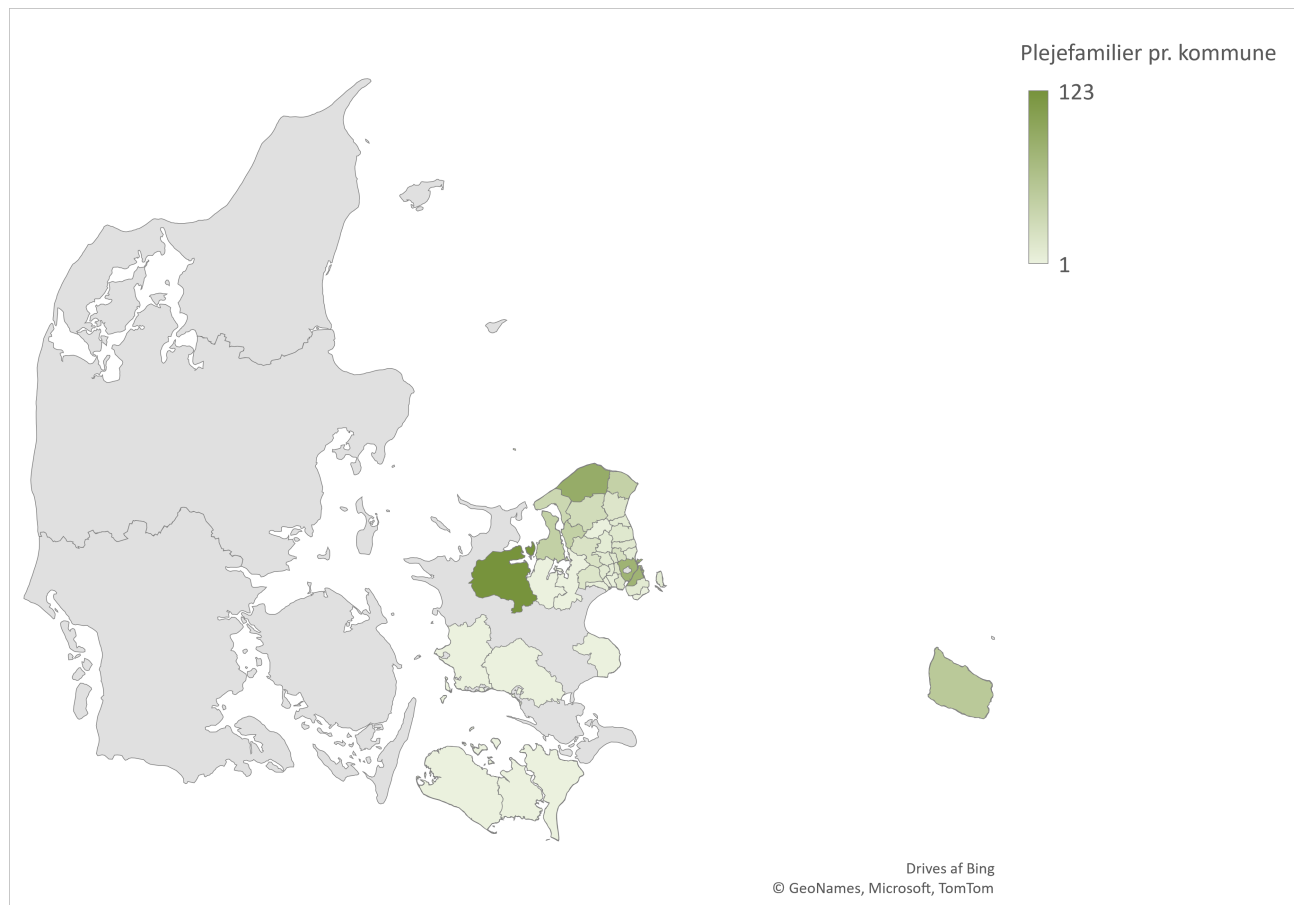
⁶ Plejefamilietyperne stiller forskellige krav til plejefamiliernes kompetencer og omfanget af den støtte, plejefamilien har brug for. Plejefamilier godkendt som almen plejefamilie er vurderet til at kunne varetage børn med lette til moderate støttebehov. Forstærkede plejefamilier er vurderet til at kunne varetage børn med moderate til svære støttebehov. Specialiserede plejefamilier er vurderet til at kunne varetage børn med svære støttebehov.

⁷ Enkelte plejefamilier i Socialtilsyn Hovedstadens portefølje er bosat uden for Region Hovedstaden og Holbæk Kommune. Det skyldes, at der i forbindelse med de ændringer i lov om socialtilsyn, der trådte i kraft den 1. februar 2022, blev indført en karenperiode for tilbud og plejefamilier, som skifter adresse. Ved adresseændringer, der medfører, at et tilbud eller en plejefamilie bliver underlagt et andet socialtilsyn, vil tilbuddet eller plejefamilien således fortsat tilhøre det socialtilsyn, som det hidtil har været underlagt, i et år efter adresseændringen.

rest plejefamilier, mens der i de større kommuner nord og vest for København ofte er relativt mange plejefamilier. Dog tegner Københavns

Kommune sig også for en stor andel af plejefamilierne i Socialtilsyn Hovedstadens portefølje.

Figur 7. Plejefamilier i Socialtilsyn Hovedstadens portefølje fordelt på beliggenhedskommune

Indblik i den aktuelle tilbudsstruktur

Tabel 14 viser antallet af tilbud fordelt på virksomhedstype. Det fremgår, at der i modsætning til de foregående år er en overvægt af private tilbud i Socialtilsyn Hovedstadens portefølje. Fra 2021 til 2022 har vi fået 57 flere private tilbud i vores portefølje, hvilket svarer til en stigning på 23 pct. Den store stigning i antallet af private tilbud skyldes først og frem-

mest, at vi i forbindelse med tildelingen af specialistfunktionen vedrørende tilsyn med tilbud, som indgår i koncerner eller koncernlignende konstruktioner, har fået overdraget 55 private tilbud fra andre socialtilsyn.

Tabel 14 viser desuden, at der er sket et lille fald i antallet af kommunale og regionale tilbud i Socialtilsyn Hovedstadens portefølje fra 2021 til 2022.

Tabel 14. Antal tilbud fordelt efter virksomhedstype og år

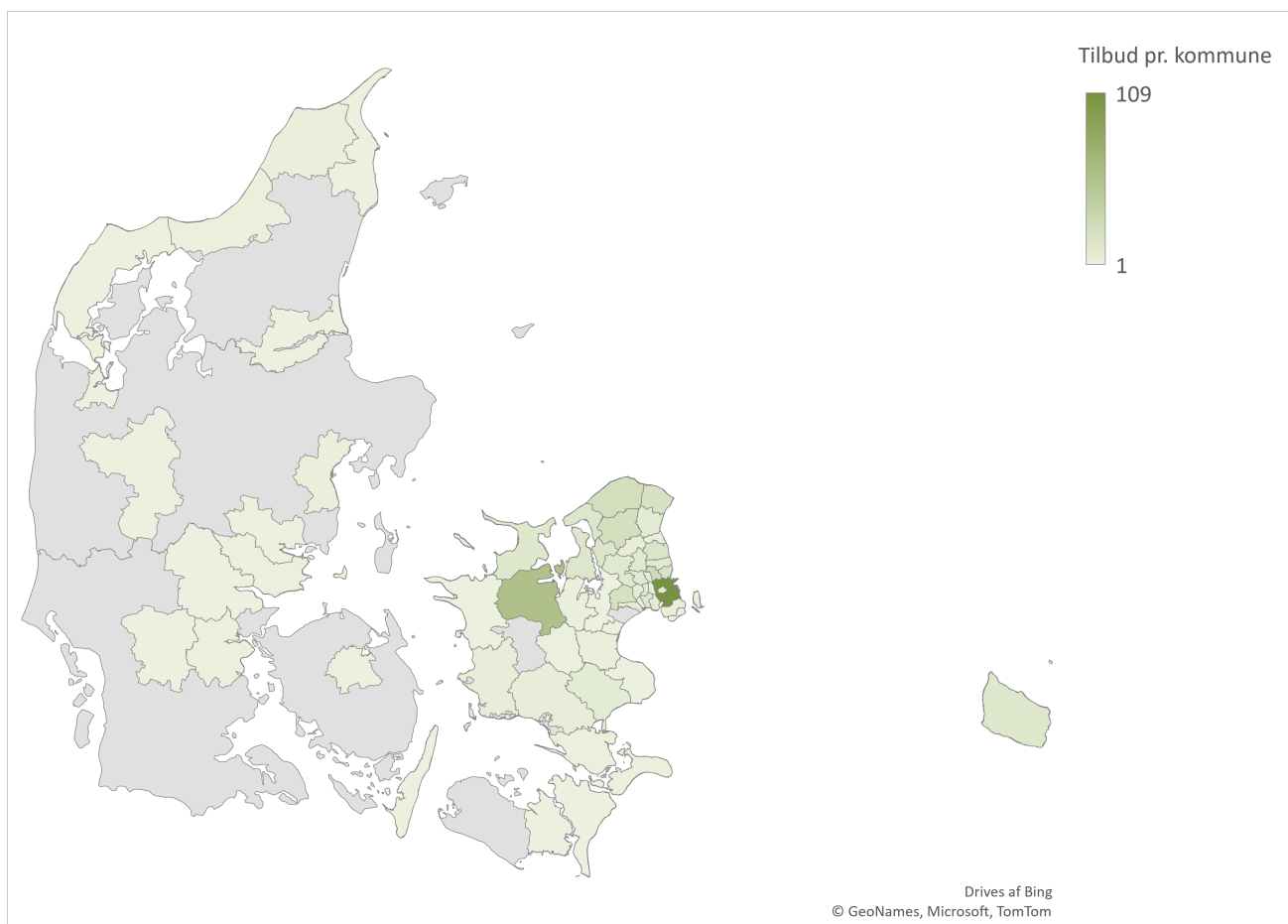
	2020	2021	2022
Private tilbud	240 (47 %)	245 (48 %)	302 (54 %)
Kommunale tilbud	257 (50 %)	253 (49 %)	244 (44 %)
Regionale tilbud	14 (3 %)	14 (3 %)	12 (2 %)
I alt	511	512	558

De 558 tilbud i Socialtilsyn Hovedstadens portefølje fordelte sig i 2022 på i alt 62 danske kommuner. Heraf er de 29 kommuner beliggende i Region Hovedstaden. De 29 hovedstadskommuner tegner sig for langt den største andel af de tilbud, som Socialtilsyn Hovedstaden fører tilsyn med, mens knap 25 pct. af tilbuddene er beliggende i kommuner i andre

regioner. Heraf er en stor del beliggende i Hørbæk Kommune.

Blandt kommunerne i region Hovedstaden er der meget stor forskel på, hvor mange tilbud, der er beliggende i den enkelte kommune. Mens der i en enkelt kommune er flere end 100 tilbud, er der i ca. halvdelen af kommunerne mellem et og ti tilbud.

Figur 8. Tilbud i Socialtilsyn Hovedstadens portefølje fordelt på beliggenhedskommuner

Tabel 15 grupperer tilbuddene efter antal pladser (størrelse). Omkring halvdelen af tilbuddene i Socialtilsyn Hovedstadens portefølje har plads til under 20 borgere, mens knap en tredjedel har mellem 20 og 49 pladser. Tabel-

len viser desuden, at stigningen i antallet af tilbud i Socialtilsyn Hovedstadens portefølje særligt omfatter en stigning i antallet af mindre tilbud med mellem fem og 14 pladser samt en stigning i antallet af mellemstore tilbud med plads til mellem 20 og 49 borgere.

Tabel 15. Antal tilbud fordelt efter antal pladser

	2020	2021	2022
Færre end 5 pladser	25	19	19
5-9 pladser	92	96	107
10-14 pladser	88	86	98
15-19 pladser	54	55	61
20-49 pladser	149	157	171
50-99 pladser	73	67	69
100 pladser eller flere	30	32	33
I alt	511	512	558

De 558 tilbud i Socialtilsyn Hovedstadens portefølje rummer tilsammen 21.080 pladser.⁸ Tabel 16 viser antallet af pladser fordelt på tilbudstyper og opgjort efter, om der er tale om private eller offentlige tilbud.

Mens 54 pct. af det samlede antal *tilbud* i Socialtilsyn Hovedstaden som nævnt er private tilbud, er 54 pct. af det samlede antal *pladser* i Socialtilsyn Hovedstadens tilbudsportefølje offentlige tilbudspladser. Det skyldes, at der er flere meget store offentlige tilbud med 50 eller flere pladser, mens der er flere mindre private tilbud med ni eller færre pladser.

Tabel 16 viser, at der er flere private end offentlige pladser på børne- og ungetilbud, §

107-tilbud, alkoholtilbud og krisecentre, mens der er markant flere offentlige end private pladser på ABL-tilbud og misbrugstilbud.

Fra 2020 til 2022 har vi set tæt på en fordobling i antallet af pladser i private misbrugstilbud efter servicelovens § 101 og §101a samt mere end en firdobling i antallet af pladser i private alkoholtilbud efter sundhedslovens § 141. Denne udvikling skal dog aflæses med forbehold for, at vi har fået overdraget tilbud fra andre socialtilsyn, som tilsyneladende benytter en anden metode til opgørelse af antallet af pladser i ambulante tilbud. Det vil vi se nærmere på i takt med, at vi gennemfører tilsyn i de pågældende tilbud.

⁸ I opgørelsen af antal pladser tages der forbehold for, at vi har fået overdraget tilbud fra andre socialtilsyn, som tilsyneladende benytter en anden metode til opgørelse af antallet af pladser i ambulante tilbud.

Blandt de offentlige tilbud har vi kun set mindre udsving i antallet af pladser fra 2020 til 2022.

Ser vi på udviklingen fra 2020 til 2022 i det samlede antal pladser i Socialtilsyn Hovedstadens tilbudsportefølje, er der sket en stigning i

det samlede antal pladser i private tilbud på 70 pct., mens der er sket et fald i det samlede antal pladser i offentlige tilbud på 4 pct.

Tabel 16. Antal pladser i 2020, 2021 og 2022 fordelt på tilbudstype og opgjort efter, om der tale om private eller offentlige tilbud

Tilbudstype	Private tilbud			Offentlige tilbud		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022
Børn og unge (§ 66, stk.1, 6-8)	1.124	1.134	1.267	734	726	619
Midlertidige botilbud til voksne (§ 107)	1.481	1.622	1.811	767	784	851
Almindeligt længerevarende botilbud til voksne (§ 108)	785	863	1.016	1.153	1.118	1.032
Tilbud efter almenboligloven (ABL) (§ 105, stk. 1, 2 og 3)	195	195	216	3.030	3.049	3.035
Misbrugstilbud (§ 101 og § 101a)	392	427	749	3.678	3.762	3.585
Alkoholtilbud (SUL § 141)	628	694	3.355	1.907	1.840	1.707
Krisecentre (§ 109)	308	341	417	78	78	77
Herberger (§ 110)	649	714	759	429	394	439
Tilbud efter lejeloven	139	131	78	67	67	67
I alt	5.701	6.121	9.668	11.843	11.818	11.412

Kapitel 5. Kvaliteten i tilbud og plejefamilier

Bekendtgørelsen til lov om socialtilsyn foreskriver, at socialtilsynenes årsrapport skal indeholde et afsnit om socialtilsynets generelle overvejelser om kvaliteten i de tilbud og plejefamilier, der er omfattet af socialtilsynet. I Socialtilsyn Hovedstaden har vi, ligesom tidligere år, valgt at belyse kvaliteten i tre selvstændige afsnit for henholdsvis plejefamilieområdet, børne- og ungeområdet og voksenområdet. Desuden har vi samlet vores overvejelser om kvaliteten i forhold til det økonomiske tilsyn i et selvstændigt afsnit i slutningen af kapitlet.

Kvaliteten i tilbud og plejefamilier belyses ved hjælp af følgende datakilder:

- Kvantitative bedømmelser inden for kvalitetsmodellens syv temaer og udvalgte indikatorer.
- Kvalitative interviews med ledere, tilsynskonsulenter, jurister og økonomer i Socialtilsyn Hovedstaden.
- Stikprøver af kvalitative vurderinger i tilsynsrapporterne i relation til udvalgte temaer eller indikatorer.

De kvantitative bedømmelser fremstilles ved hjælp af gennemsnitsbedømmelser for de syv temaer i kvalitetsmodellen. Gennemsnittet er baseret på scorerne på de indikatorer, der hører under de enkelte temaer. Gennemsnitscoren for temaet *Uddannelse og beskæftigelse* er således et gennemsnit af gennemsnittet for bedømmelserne på alle temaets indikatorer for alle tilbud, der har fået et tilsyn i 2022.

De kvantitative bedømmelser på indikatorniveau udgør kun en delmængde af den samlede vurdering af et tilbuds kvalitet, der også indbefatter de supplerende socialfaglige, juridiske og økonomiske vurderinger, der spiller ind på den samlede vurdering af et tilbuds kvalitet. I kapitlet om kvaliteten i tilbud og plejefamilier ledsages gennemsnitsbedømmelserne derfor af mere kvalitative vurderinger, der er indhentet via interviews med medarbejderne i Socialtilsyn Hovedstaden.

Kvaliteten i plejefamilier

I dette afsnit giver vi et indblik i Socialtilsyn Hovedstadens overvejelser om kvaliteten på plejefamilieområdet. Socialtilsyn Hovedstaden havde 727 plejefamilier i opgaveporteføljen ved udgangen af 2022. Det er disse plejefamilier – samt de plejefamilier, der eventuelt er ophørt eller har skiftet socialtilsyn i 2022 – der er

genstand for overvejelserne om kvaliteten herunder.

Tabel 17 viser gennemsnitsbedømmelserne på plejefamilieområdet fordelt på de syv temaer i kvalitetsmodellen. Gennemsnitsbedømmelserne indikerer, at der generelt er høj kvalitet på plejefamilieområdet.

Tabel 17. Gennemsnitsbedømmelser på plejefamilieområdet i 2020, 2021 og 2022 fordelt på de syv temaer i kvalitetsmodellen

	Uddannelse og beskæftigelse	Selvstændighed og relationer	Målgrupper, metoder og resultater	Sundhed og trivsel	Familiestruktur og familiedynamik	Kompetencer	Fysiske rammer
2022	4,2	4,0	4,1	4,4	4,6	4,4	4,3
2021	4,2	3,9	4,0	4,4	4,5	4,4	4,3
2020	4,2	3,9	3,9	4,4	4,5	4,4	4,4

Det fremgår af tabellen, at gennemsnitsbedømmelsen var 4 eller højere inden for alle syv temaer i kvalitetsmodellen på plejefamilieområdet i 2022. Sammenholdt med gennemsnitsscorerne i 2021 er gennemsnittet steget svagt inden for tre af de syv temaer.

Socialtilsyn Hovedstaden vurderer generelt, at kvaliteten er høj blandt plejefamilierne i vores portefølje. Langt de fleste plejefamilier har de kompetencer, der er nødvendige for at drage omsorg for børnene og deres særlige behov. Og i langt de fleste plejefamilier understøtter plejefamiliens familiestruktur og -dynamik barnets trivsel og behov.

Når vi taler med plejebørnene, er det fortsat vores indtryk, at de generelt føler sig hørt og anerkendt, og at deres plejefamilier generelt er i stand til at tilbyde dem stabile rammer og en tryk og forudsigelig hverdag.

Mens vi i 2021 iværksatte skærpet tilsyn over for en enkelt plejefamilie, har vi i 2022 ikke iværksat skærpede tilsyn på plejefamilieområdet.

Temaerne *Selvstændighed og relationer* samt *Målgrupper, metoder og resultater* er fortsat de temaer, hvor plejefamilierne gennemsnitligt bedømmes lavest. Socialtilsyn Hovedstaden vurderer dog, at der særligt inden for temaet *Målgrupper, metoder og resultater* generelt er sket en positiv udvikling i plejefamiliernes kvalitet.

Plejefamiliens arbejde med mål for barnets trivsel og udvikling

Når vi skal vurdere kvaliteten i plejefamilierne inden for temaet *Målgrupper, metoder og resultater* ser vi overordnet på, om plejefamilien imødekommer barnets behov og bidrager til, at de mål, der er opstillet i handleplanen for barnets udvikling og trivsel, opnås. Temaets indikatorer omhandler dels plejefamiliens

kendskab til de mål, der er opstillet i handleplanen, dels plejefamiliens evne til at redegøre for, hvordan de arbejder med at opfylde disse mål.

Vi har i tidligere årsrapporter beskrevet en tendens til, at mange plejefamilier ikke har kendskab til de mål, der er opstillet i barnets handleplan – enten fordi de ikke har modtaget en handleplan fra kommunen; fordi handleplanen ikke er blevet fulgt op som foreskrevet i loven; eller fordi de ikke har orienteret sig tilstrækkeligt i handleplanen. Vi har derfor igennem en længere periode haft et stærkt fokus på netop dette tema i tilsynsarbejdet på plejefamilieområdet. Og vi kan se, at plejefamilierne generelt er blevet mere opmærksomme på at arbejde systematisk med målene i barnets handleplan. Plejefamilierne har i højere grad kendskab til målene for barnets anbringelse, og de er generelt blevet mere bevidste om, hvordan de i det daglige samvær med barnet kan arbejde med at indfri de enkelte mål for barnets trivsel og udvikling.

Match mellem barnets behov og plejefamiliens kompetencer

Det har naturligvis betydning for plejefamiliens forudsætninger for at understøtte barnets trivsel og udvikling, at barnets behov matcher plejefamiliens kompetencer og godkendelsesramme. Vi kan se, at gruppen af børn og unge, som kommunerne visiterer til anbringelse i en plejefamilie, i stigende grad er præget af meget komplekse problemstillinger. Vi ser generelt flere børn med somatiske eller psykiatriske lidelser – eller en kombination af disse – og ofte er børnenes problemstillinger så komplekse og børnenes støttebehov så omfattende, at de ikke matcher godkendelsesrammen for en almen plejefamilie.

En anden markant udvikling på plejefamilieområdet er, at vi ser et stigende antal børn med ikke-binære kønsidentiteter. Det stiller

nye krav til plejefamiliernes evne til at støtte børnene i deres identitetsudvikling.

I Socialtilsyn Hovedstaden ser vi generelt en tendens til, at flere plejefamilier får tildelt plejeopgaver, som ikke matcher deres godkendelsesramme. Og vi ser desværre ofte, at dette resulterer i sammenbrud i anbringelsen, fordi barnet ikke trives i plejefamilien, eller fordi plejeopgaven bliver for krævende for plejefamilien. Denne udvikling skyldes formentlig først og fremmest førnævnte tendens til en øget belastningsgrad og et øget støttebehov hos de børn og unge, som visiteres til plejefamilieanbringelse, kombineret med et begrænset antal ledige pladser i forstærkede og specialiserede plejefamilier. Vi kan dog også konstatere, at en lille andel af plejefamilierne forsummer deres forpligtelse til at deltage i kurser og generelt ikke opsøger ny viden om deres målgrupper.

En del plejefamilier giver over for os udtryk for, at de føler sig meget alene med deres plejeopgaver, og de efterspørger generelt tættere støtte fra de anbringende kommuner. Vi kan i den forbindelse se relativt store forskelle på tværs af kommunerne, hvad angår omfanget af tilbud om sparring, supervision og kurser, som relaterer sig til de specifikke problemstillinger, som plejefamilierne arbejder med. Vi kan samtidig se en tendens til, at den yngre generation af plejefamilier har flere forventninger til kommunerne med hensyn til plejeopgavens karakter og omfanget af sparring og støtte, end de lidt ældre plejefamilier. Ofte er de yngre plejefamilier relativt afklarede med, hvilke vilkår de ønsker at arbejde under – og de siger ofte fra over for kommunen, hvis de oplever, at aftaler om plejeopgaven ikke overholdes.

I dialogen med kommunerne om nye plejeopgaver er det generelt vores anbefaling, at plejefamilierne gør sig umage med, at spørge

omhyggeligt ind til barnets vanskeligheder og støttebehov samt til barnets familie, så de ved mest muligt om, hvad plejeopgaven indebærer. Det er også væsentligt, at plejefamilierne er opmærksomme på at få udspecificeret, hvilken form for støtte den anbringende kommune kan tilbyde plejefamilien, herunder omfang og hyppighed af sparring, supervision og kurser. Og så er det naturligvis vigtigt, at plejefamilierne tager sig tid til at overveje, om de på baggrund af deres viden om barnet og om vilkårene for plejeopgaven vurderer, at de er det rette match til barnet.

Skolegang og læringsmiljø i plejefamilierne

Udfordringer omkring børn og unges skolegang er noget, der i tiltagende grad fylder i plejefamilierne. Det skyldes formentlig blandt andet den førnævnte tendens til en stigende kompleksitet og en øget belastningsgrad hos de børn og unge, som anbringes i plejefamilier. Vi ser oftere børn og unge, som har en ustabil skolegang, eller som helt er ophørt med at komme i skole, fordi deres skoletilbud ikke matcher deres behov.

Når vi ser på spredningen i scorer af kvalitetsmodellens indikator 1.a, som angiver om barnet er i dagtilbud, grundskoletilbud, uddannelsstilbud eller beskæftigelse, kan vi se, at omtrent 84 pct. af plejefamilierne har fået scoren 4 eller 5. En score på 4 eller 5 indikerer, at plejebarnet generelt har en stabil tilknytning til dagtilbud, skole mv.

16 pct. af plejefamilierne har fået en score på mellem 1 og 3. Heraf vurderer vi, at ca. 9 pct. dækker over plejefamilier, som ikke aktuelt har et barn i pleje, og som derfor har fået scoren 1 i indikator 1.a. Det efterlader dog ca. 7 pct. plejefamilier med et barn i pleje, som har fået en score mellem 1 og 3. En score på mellem 1 og 3 indikerer generelt, at plejebarnet har en ustabil eller manglende tilknytning til dagtilbud, skole mv.

Når plejebørnene har en ustabil skolegang eller helt ophører med at komme i skole, udfordrer det plejefamilierne. De står pludselig med en væsentligt mere krævende opgave – både fordi barnets trivsel påvirkes negativt af den vanskelige skolesituation, og fordi plejefamilien skal dække flere timer med barnet i hjemmet. Fra plejefamilierne hører vi, at det er en svær situation, som de ofte føler sig magtesløse i, og som de ikke altid oplever at få tilstrækkelig hjælp til at løse fra den anbringende kommune. Det kan blandt andet dreje sig om, at de savner sparring fra kommunen om, hvordan de skal håndtere situationen med plejebarnet. Men det kan også handle om, at plejefamilierne oplever, at processen omkring at få vurderet barnets støttebehov og få barnet visiteret til et relevant skoletilbud trækker ud.

Der er generelt en høj kvalitet i plejefamilierne, når det drejer sig om at understøtte børnenes tilknytning til dagtilbud og skole. Det er som nævnt vores indtryk, at langt hovedparten af de børn og unge, som er anbragt i plejefamilier, har et relevant dag- eller skoletilbud, og at plejefamilierne gør en stor indsats for at sikre, at børnene har et stabilt fremmøde. Det er også vores vurdering, at plejefamilierne generelt er opmærksomme på at skabe et stimulerende læringsmiljø for børnene i hjemmet. I de fleste plejefamilier ser vi, at plejefamilierne følger rigtig godt med i og støtter op om børnenes trivsel i dagtilbuddet eller skolen – eksempelvis via daglige samtaler med barnet om, hvad

der er sket i dagtilbuddet eller skolen, og hvad barnet er optaget af lige nu. I langt de fleste plejefamilier med børn i skolealderen ser vi også, at der er etableret gode rutiner omkring børnenes lektielæsning, og at der er indrettet gode arbejdspladser til formålet. Det er desuden vores indtryk, at plejefamilierne generelt indgår konstruktivt og relevant i samarbejdet med børnenes skole eller dagtilbud, og at de gør en stor indsats for at understøtte børnenes venskaber både i og uden for dagtilbuddet eller skolen via for eksempel legeaftaler og fritidsaktiviteter.

Pr. 1. februar 2023 er der indført en ny indikator i kvalitetsmodellen på plejefamilieområdet (indikator 1.c). Indikatoren skal bidrage til et øget fokus på, om plejefamiliernes indsats understøtter børnenes læring i relation til deres dagtilbud, skole eller uddannelse. Tilsynskonsulenterne har hidtil belyst dette emne i deres vurdering af kvalitetsmodellens kriterium 1, som omhandler plejefamiliens indsats for at støtte barnet i at udnytte sit fulde potentiale i forhold til skolegang, uddannelse og beskæftigelse. Vi ser dog frem til at den nye indikator kan hjælpe os til at blive endnu mere målrettede i vores vurdering af anbragte børn og unges læringsmiljø i relation til deres dagtilbud, skole eller uddannelse. I 2023 vil vi følge brugen af den nye indikator på plejefamilieområdet med henblik på at sikre en ensartet vurdering af læringsmiljøet i plejefamilierne.

Kvaliteten i børne- og ungetilbud

I dette afsnit giver vi et indblik i Socialtilsyn Hovedstadens overvejelser om kvaliteten på børne- og ungeområdet. Ved udgangen af 2022 havde Socialtilsyn Hovedstaden 120 tilbud i opgaveporteføljen på børne- og ungeområdet. Det er disse tilbud - samt de tilbud, der eventuelt er ophørt eller har skiftet socialtilsyn

i 2022 – der er genstand for overvejelserne om kvaliteten herunder.

Tabel 18 viser gennemsnitsbedømmelserne på børne- og ungeområdet fordelt på de syv temaer i kvalitetsmodellen.

Tabel 18. Gennemsnitsbedømmelser på børne- og ungeområdet i 2020, 2021 og 2022 fordelt på de syv temaer i kvalitetsmodellen

	Uddannelse og beskæftigelse	Selvstændighed og relationer	Målgrupper, metoder og resultater	Sundhed og trivsel	Organisation og ledelse	Kompetencer	Fysiske rammer
2022	4,4	4,5	4,5	4,5	4,3	4,5	4,4
2021	4,3	4,4	4,3	4,4	4,3	4,4	4,4
2020	4,3	4,4	4,3	4,4	4,3	4,4	4,4

Gennemsnitsbedømmelserne i tabel 18 indikerer en generelt meget høj kvalitet blandt børne- og ungetilbuddene inden for kvalitetsmodellens indikatorer. Det er dog vigtigt at holde sig for øje, at indikatorbedømmelserne ikke beskriver det fulde billede af kvaliteten i det enkelte tilbud, men altid suppleres af individuelle socialfaglige, juridiske og økonomiske vurderinger under hensyn til tilbuddets karakter og målgruppe.

Det fremgår af tabellen, at gennemsnittet for alle temaerne i kvalitetsmodellen lå omkring eller lidt under 4,5 i 2022. Sammenholdt med 2021 er gennemsnittet steget svagt inden for fem ud af syv temaer. Den mest markante stigning ses inden for temaet *Målgrupper, metoder og resultater*.

Gennemsnitsbedømmelserne på børne- og ungeområdet har generelt været stigende i de år, socialtilsynet har eksisteret. Tabel 19 viser andelen af tilbud på børne- og ungeområdet, der får en samlet gennemsnitsscore på tværs af alle indikatorer, som ligger henholdsvis under 3 i gennemsnit, mellem 3 og 3,9 i gennemsnit, mellem 4 og 4,5 i gennemsnit og over 4,5

i gennemsnit. Tabellen viser, at andelen af tilbud med en gennemsnitsscore under 3 har ligget relativt stabilt på mellem 1 og 3 pct. i perioden 2018 til 2022, mens andelen af tilbud med en gennemsnitsscore på mellem 3 og 3,9 lå på et lavere niveau i 2022 end i de fire foregående år. Knap halvdelen af alle børne- og ungetilbud i Socialtilsyn Hovedstadens portefølje havde i 2022 en gennemsnitsscore på 4,5 eller derover. Det samme gjorde sig gældende i 2020, mens vi i 2021 så en lidt lavere andel tilbud med en gennemsnitsscore over 4,5.

Generelt er variationerne i gennemsnitsscorer formentlig udtryk for, at mængden af sanktionsager varierer over tid. I 2020 udstedte vi relativt få sanktioner på børne- og ungeområdet, mens vi i 2021 udstedte et højt antal sanktioner. I 2022 har vi udstedt meget få sanktioner på børne- og ungeområdet.

Når et tilbud får en sanktion – eksempelvis et skærpet tilsyn – vil det typisk være et udtryk for kvalitetsmangler, der strækker sig over flere af temaerne i kvalitetsmodellen, og det resulterer dermed i et gennemsnit, der samlet set er lavere for tilbuddet.

Tabel 19. Variationer i gennemsnitsscore på tværs af alle børne- og ungetilbud i 2018-2022

	2018	2019	2020	2021	2022
Under 3 i gennemsnit	1%	3%	1%	3%	2%
Mellem 3 og 3,9 i gennemsnit	14%	16%	13%	13%	10%
Mellem 4 og 4,5 i gennemsnit	49%	41%	37%	45%	41%
Over 4,5 i gennemsnit	36%	40%	49%	39%	48% ⁹

Socialtilsyn Hovedstaden vurderer overordnet, at der er en høj kvalitet i tilbuddene på børne- og ungeområdet. Børnene og de unge

trives i vid udstrækning målt ud fra kvalitetsmodellens indikatorer, og tilbuddene anvender generelt metoder og faglige tilgange, der matcher børnenes og de unges behov. Ligesom

⁹ Andelene summer ikke 100 på grund af afrunding.

det er tilfældet på voksenområdet, er tilbuddene på børne- og ungeområdet dog i stigende omfang udfordrede af rekrutteringsvanskeligheder. Læs mere herom i kapitel 7.

Som vi har beskrevet i de seneste årsrapporter, var tilbuddene på børne- og ungeområdet i sagens natur prægede af situationen med Corona i 2020 og 2021. Vi vurderer, at tilbuddene generelt har været langt mindre udfordrede af situationen med Corona i 2022, og at de i vidt omfang er vendt tilbage til en normal hverdag. Mange af tilbuddene havde i starten af året fortsat fokus på smitteforebyggelse, men de smitteforebyggende tiltag medfører ikke længere begrænsninger for børnenes og de unges muligheder for et aktivt og socialt fritidsliv eller for deres kontakt til familie og netværk. Generelt har vi dog set, at tilbuddene også i 2022 har været prægede af et højt sygefravær blandt medarbejderne.

Målgrupper og visitation til børne- og ungetilbud

Vi har i de seneste års årsrapporter skrevet, at vi ser udfordringer på børne- og ungeområdet inden for temaet *Målgrupper, metoder og resultater*. Særligt har vi sat fokus på den problematik, at en del tilbud har en meget bred målgruppe. En bred målgruppe gør det vanskeligt for tilbuddene at sikre tilstrækkelig faglig viden, og udgør dermed en væsentlig risikoparameter for et tilbud. Vi vurderer dog, at tilbuddene på børne- og ungeområdet i stigende grad er blevet opmærksomme på denne problematik, og at en del tilbud har arbejdet med at justere og afgrænse deres målgrupper. Til trods herfor ser vi fortsat, at der i nogle tilbud mangler overensstemmelse mellem de målgrupper, som tilbuddet er godkendt til, og de børn og unge, som tilbuddet har indskrevet. Og vi ser desværre også ofte sammenbrud i anbringelser i disse tilbud – hvilket formentlig blandt andet skyldes, at tilbuddene ikke har til-

strækkelig viden og kompetencer eller relevante metoder til at imødekomme det enkelte barns eller den enkelte unges behov. Vi anbefaler derfor, at tilbuddene er opmærksomme på at sikre, at deres oplysninger om målgrupper og metoder på Tilbudsportalen er i overensstemmelse med de faktiske kompetencer, der er til stede i medarbejdergruppen, og med den pædagogiske og behandlingsmæssige praksis, der reelt finder sted i tilbuddet.

Vi opfordrer desuden tilbuddene til at være opmærksomme på, hvordan der tages afsked med børnene eller de unge i forbindelse med skift eller sammenbrud i anbringelser. Lige så vigtigt, som det er, at barnet eller den unge får en god modtagelse på sit nye anbringelsessted, mindst lige så vigtigt er det, at der tages en ordentlig afsked, og at det formidles tydeligt til barnet eller den unge, at skiftet i anbringelsessted ikke sker, fordi der er noget i vejen med barnet eller den unge, men fordi der har været et u hensigtsmæssigt match imellem barnet eller den unge og det valgte tilbud.

Faglige tilgange, metoder og dokumentation af resultater

Når vi vurderer tilbuddenes arbejde med faglige tilgange og metoder, ser vi blandt andet på, om metoderne og de faglige tilgange rent faktisk er afspejlet i tilbuddenes praksis. Generelt har børne- og ungetilbuddene en høj kvalitet, hvad angår arbejdet med faglige tilgange og metoder. De fleste tilbud tilbyder uddannelse til deres medarbejdere i tilbuddets metoder, og mange tager løbende nye relevante metoder i brug. Vi ser dog en tendens til, at en del tilbud ikke helt lykkes med det vigtige implementeringsarbejde, som er en forudsætning for, at nye metoder og faglige tilgange rent faktisk omsættes til konkrete handlinger i den pædagogiske og behandlingsmæssige praksis. Det kan blandt andet skyldes en høj personalegennemstrømning i tilbuddet, men

det kan også skyldes, at tilbuddet ikke arbejder tilstrækkeligt bevidst med implementeringen. Vi anbefaler derfor, at tilbuddene er opmærksomme på, at uddannelse i nye faglige metoder ikke kan stå alene, men altid bør kombineres med en strategi for, hvordan metoderne skal omsættes til pædagogisk praksis.

I vores vurdering af tilbuddenes arbejde med faglige tilgange og metoder ser vi også på, om tilbuddet dokumenterer resultater med udgangspunkt i konkrete, klare mål for børnene og de unge til løbende brug for egen læring og forbedring af indsatsen. Vi kan i den forbindelse se, at nogle børne- og ungetilbud er udfordrede på deres dokumentationspraksis. Vi ser blandt andet, at man i nogle tilbud faktisk bruger mange medarbejderressourcer på at udarbejde mål for børnenes og de unges udvikling, men at tilbuddene har svært ved at formulere tilstrækkeligt konkrete og målbare mål.

Tilsvarende ser vi også, at tilbuddene bruger meget tid på at dokumentere deres arbejde med børnene og de unge, men at dokumentationsarbejdet har en tendens til at blive meget beskrivende. Det vil sige, at eksempelvis dagbogsnotater bliver en beskrivelse af, *hvad* der er sket, frem for at være en beskrivelse af, *hvordan medarbejderne har håndteret* det, der er sket. Det gør det vanskeligt for tilbuddene at uddrage læring af deres dokumentationsarbejde. Vi anbefaler derfor, at tilbuddene arbejder med at kvalificere deres dokumentationspraksis, så den tid, der går med skriftligt arbejde, udnyttes bedst muligt. Et pejlemærke i dette arbejde kan være at gøre mål og delmål så enkle og konkrete som muligt, og at gøre medarbejdernes faglige refleksioner over egne handlinger til omdrejningspunkt for dokumentationen af de pædagogiske indsatser.

Kvaliteten i voksentilbud

I dette afsnit giver vi et indblik i Socialtilsyn Hovedstadens overvejelser om kvaliteten på voksenområdet. Socialtilsyn Hovedstaden havde ved udgangen af 2022 i alt 438 voksentilbud i opgaveporteføljen. Det er disse tilbud – samt tilbud, der eventuelt er ophørt eller har skiftet

socialtilsyn i 2022 – der er genstand for vores overvejelser om kvaliteten i voksentilbuddene.

Tabel 20 viser gennemsnitsbedømmelserne på voksenområdet fordelt på de syv temaer i kvalitetsmodellen.

Tabel 20. Gennemsnitsbedømmelser på voksenområdet i 2020 og 2021 fordelt på de syv temaer i kvalitetsmodellen

	Uddannelse og beskæftigelse	Selvstændighed og relationer	Målgrupper, metoder og resultater	Sundhed og trivsel	Organisation og ledelse	Kompetencer	Fysiske rammer
2022	3,9	4,4	4,1	4,4	4,1	4,3	4,3
2021	3,9	4,4	4,1	4,3	4,1	4,3	4,3
2020	3,9	4,4	4,1	4,4	4,1	4,3	4,3

Tabel 20 viser, at gennemsnitsbedømmelserne på voksenområdet i 2022 stort set er uændrede i forhold til 2020 og 2021. Gennemsnitsbedømmelserne indikerer en generelt høj kvalitet blandt voksentilbuddene inden for kvalitetsmodellens indikatorer.

Tabel 21 viser andelen af tilbud på voksenområdet, der fik en samlet gennemsnitsscore på tværs af alle indikatorer, som ligger henholdsvis under 3 i gennemsnit, mellem 3 og 3,9 i gennemsnit, mellem 4 og 4,5 i gennemsnit og

over 4,5 i gennemsnit fra 2018 til 2022. Generelt har andelen inden for de forskellige kategorier været nogenlunde stabile siden 2019. Dog havde en lidt mindre andel af tilbuddene en meget høj gennemsnitsscore over 4,5 i 2022.

Generelt kan vi se, at mange af tilbuddene i vores portefølje har en stabilt høj kvalitet. Vi ser dog også tilbud, som har en vedvarende lav kvalitet, og som til trods for iværksættelse af forskellige udviklingstiltag, ikke lykkes med at løfte kvaliteten i tilbuddet nævneværdigt.

Tabel 21. Variationer i gennemsnitsscore på tværs af alle voksentilbud i 2018-2022

	2018	2019	2020	2021	2022
Under 3 i gennemsnit	2 %	2 %	1 %	2 %	3%
Mellem 3 og 3,9 i gennemsnit	29 %	25 %	21 %	22 %	23%
Mellem 4 og 4,5 i gennemsnit	46 %	45 %	48 %	45 %	47%
Over 4,5 i gennemsnit	23 %	28 %	30 %	31 %	27%

Socialtilsyn Hovedstaden vurderer overordnet, at borgerne i tilbuddene på voksenområdet trives i den ramme, de nu engang er i. Tilbuddene anvender generelt metoder, der er konfliktnedtrappende, og som passer til borgernes behov. Vi vurderer også generelt, at tilbuddene på voksenområdet er blevet bedre til at definere, hvilken målgruppe de arbejder med - og at der er en øget erkendelse i tilbuddene af, at der er en relativt lav grænse for, hvor mange målgrupper et tilbud kan være specialiseret i at arbejde med. Tilbuddene har i stigende omfang blik for, at en stor variation i, hvilke borgere, der indskrives i tilbuddet, ikke er fordrende for tilbuddets muligheder for at skabe resultater med borgerne. Den øgede forståelse for behovet for at afgrænse sin målgruppe er både noget, vi ser i de tilbud, som arbejder med de specialiserede målgrupper, og i generalisttilbuddene.

Vi vurderer desuden, at tilbuddene generelt har fokus på medarbejdernes kompetencer, og at de bestræber sig på at rekruttere medarbejdere med relevante kompetencer i forhold til tilbuddenes målgrupper, metoder og faglige tilgange. Desværre oplever tilbuddene i stigende omfang rekrutteringsudfordringer. Det kan du læse mere om i kapitel 7.

Sideløbende med de stigende rekrutteringsudfordringer ser vi også en tendens til, at belastningsgraden og kompleksiteten i borgernes tilstand generelt er stigende i de socialpsykiatriske tilbud, og at flere borgere får dom til behandling. Det udfordrer naturligvis tilbuddene og stiller store krav til ledelsernes evne til at formidle tilbuddets faglige tilgang og metoder og til at sikre tilstrækkelig kompetenceudvikling og faglig supervision til deres medarbejdere.

Mange af tilbuddene på voksenområdet var betydeligt udfordrede af situationen med Corona i 2020 og 2021. Som vi beskrev i vores årsrapport fra 2021, så vi blandt andet, at vigtige pædagogiske indsatser blev sat på pause periodevist i mange tilbud. Eksempelvis arbejdet med at etablere sociale fællesskaber på tværs af borgerne, med at arrangere sociale aktiviteter ud af huset og med at understøtte borgernes ret til selvbestemmelse. Vi så dog også, at en del borgere profiterede af den ro det førte med sig.

I løbet af 2022, hvor alle Corona-restriktioner blev ophævet, har mange tilbud fundet tilbage til en almindelig hverdag og har genoptaget de pædagogiske aktiviteter omkring borgernes sociale liv i og uden for tilbuddet. Vi kan dog konstatere, at nogle tilbud har haft vanskeligt ved at få genetableret de gode rutiner omkring aktiviteter med borgerne, og derfor stadig sidder lidt fast i en praksis, der blev etableret under Corona-pandemien.

Kvaliteten på misbrugs- og herbergsområdet

Socialtilsyn Hovedstaden vurderer generelt, at kvaliteten på misbrugs- og herbergsområdet er god. Vi har tidligere beskrevet en tendens til en forbedret kvalitet på misbrugsområdet – blandt andet som følge af misbrugstilbuddenes øgede fokus på behandlernes uddannelsesmæssige baggrund og faglighed. Denne tendens ser vi fortsat. Vi ser samtidig en klar tendens til, at der hvor kvaliteten er højst, er i de tilbud, hvor ledelsen har formået at gøre det tydeligt for medarbejderne, hvad tilbuddets kerneopgave er – det vil sige, hvad tilbuddet tilbyder borgerne, og hvad tilbuddet skal opnå sammen med borgerne. Tilbud, som lykkes med at tydeliggøre kerneopgaven for medarbejderne, lykkes typisk også bedre med at rekruttere og fastholde kompetent personale, end de tilbud, hvor kerneopgaven er uklar for medarbejderne. Herberger og misbrugstilbud

kan være særligt udfordrede på dette område, fordi de baserer sig på, at borgerne selv henvender sig. Selvhenvender-princippet betyder, at tilbuddenes medarbejdere aldrig helt ved, hvem der træder ind ad døren, og at borgerne i tilbuddet kan have meget forskellige udfordringer, adfærd og behov for støtte. Det stiller store krav til tilbudsledernes evne til at definere og formidle over for medarbejderne, hvad det er for en kerneopgave, de er ansat til at løse. Som led heri er det væsentligt, at både tilbudsledelserne og vi som socialtilsyn har fokus på varigheden af borgernes ophold i herberger og misbrugstilbud – som pr. definition skal være helt midlertidige tilbud. Hvis borgere i midlertidige tilbud har været indskrevet i en årrække, bør man overveje, om der er tilstrækkeligt fokus på, hvad man ønsker at opnå med borgerens ophold i tilbuddet.

Generelt anbefaler vi tilbuddene at have et stærkt og vedholdende fokus på at definere og italesætte deres kerneopgave, så det bliver tilstrækkeligt tydeligt for kommuner og samarbejdspartnere, hvad de tilbyder borgerne, og så det bliver tilsvarende tydeligt for deres medarbejdere, hvilken retning de skal arbejde i, og hvornår de er i mål.

I vores vurdering af kvaliteten i tilbud på misbrugsområdet kan vi indimellem blive udfordrede af, at lovgivningen og de nationale retningslinjer omkring social behandling af personer med et stofmisbrug ikke præciserer, hvilket forhold der bør være mellem den terapeutiske behandlingsindsats og understøttende pædagogiske indsatser – eksempelvis omkring madlavning, fysisk aktivitet og socialt samvær. Udover at vanskeliggøre opgaven for medarbejderne i tilbuddet, vanskeliggør denne uklarhed i lovgivning og retningslinjer også socialtilsynets vurdering af, hvad der er god behandlingsmæssig kvalitet.

Regler om brug af magt

I 2022 har vi ligesom i de to foregående år haft fokus på at påse tilbuddenes implementering af de regler om magtanvendelser og andre indgreb i selvbestemmelsesretten, som trådte i kraft den 1. januar 2020.

Formålet med reglerne om brug af magt over for voksne er helt overordnet at begrænse brugen af magt til det absolut nødvendige. Brug af magt må kun ske for at sikre borgerens omsorg, værdighed og tryghed eller af hensyn til andre.¹⁰ Det er vores indtryk, at langt de fleste tilbud på voksenområdet har et godt kendskab til reglerne om magtanvendelse, og at de opfylder kravene om at dokumentere og indberette magtanvendelser i tilbuddet til de rette myndigheder. Det er også vores indtryk, at tilbuddene har fokus på at forebygge magtanvendelser og inddrage borgerne i, hvordan de bedst muligt kan hjælpe dem.

Vi ser dog fortsat tilbud, som ikke har tilstrækkeligt kendskab til reglerne om magtanvendelse. Det kan blandt andet dreje sig om, at tilbuddet ikke har sat sig godt nok ind i de forskelle, der eksisterer i reglerne om magtanvendelse afhængigt af tilbuddets målgruppe. Vi ser også fortsat tilbud, som er udfordrede, når det kommer til at sikre borgernes ret til selvbestemmelse. Det kan eksempelvis handle om, at tilbuddet låser borgernes personlige ejendele inde (blandt andet mad eller søde sager) af hensyn til borgernes sundhed. Vi anbefaler generelt, at tilbuddene forsøger at løse situationen på en anden måde med pædagogiske metoder og med udgangspunkt i den enkelte borgers situation og evne. Magt og indgreb i selvbestemmelsesretten må aldrig gå forud for omsorgen og den socialpæ-

dagogiske indsats, hverken i forhold til den enkelte borger eller i forhold til gruppen af borgere.

Når et tilbud har foretaget en magtanvendelse over for en borger i tilbuddet, har de pligt til at dokumentere og indberette det til de relevante myndigheder, herunder borgerens handlekommune og socialtilsynet. Formålet med at dokumentere og indberette magtanvendelsen er dels at understøtte medarbejdernes refleksion over, hvordan fremtidige magtanvendelser kan forebygges, dels at sikre, at der kan ske en relevant opfølgning på tilbuddets brug af magt. Med indførelsen af de nye regler om magtanvendelse er opgaven omkring indberetning af magtanvendelser i en del tilbud vokset markant. Særligt i tilbud, som huser borgere med betydelig og varigt nedsat funktions- evne, hvor brug af fx stofseler kan være nødvendig.

Det er fortsat vores vurdering, at en del tilbud ikke er lykkedes med at etablere en systematisk praksis for indberetning af magtanvendelse. Det kan både handle om, at man ikke konsekvent får indberettet alle tilfælde af brug af magt; at indberetningerne er mangelfulde; eller at der benyttes forkerte indberetnings-skemaer, så det eksempelvis ikke fremgår, at magtanvendelsen er forhåndsgodkendt. Vi opfordrer derfor tilbuddene til at have fokus på deres praksis angående indberetning af magtanvendelser og andre indgreb i borgernes selvbestemmelsesret.

Dokumentation af faglige resultater

Vi har tidligere beskrevet en tendens til, at tilbuddene på voksenområdet i de senere år har styrket deres dokumentationspraksis. Blandt andet har vi set, at mange tilbud er blevet

---

¹⁰ *Regler om brug af magt – til fagpersoner*, Socialstyrelsen, 2019.

bedre til at dokumentere resultater med udgangspunkt i den enkelte borgers mål. Mange tilbud har investeret i systemer, der understøtter arbejdet med at dokumentere resultaterne, og vi kan se, at det bliver gjort på en mere systematisk måde end tidligere.

Ligesom det er tilfældet på børne- og ungeområdet ser vi dog også fortsat en del tilbud på voksenområdet, som er udfordrede på deres dokumentationspraksis. Udfordringerne drejer sig ofte om, at medarbejderne har svært ved at formulere konkrete og målbare mål for arbejdet med borgernes udvikling, og om at deres dokumentationsarbejde får karakter af beskrivelser af hændelsesforløb frem for refleksioner over egne handlinger. Derved opstår

der en risiko for, at dokumentationsarbejdet bliver en tidskrævende og ufrugtbar øvelse frem for at være et redskab, der kan understøtte refleksion og udvikling af den pædagogiske praksis. Vi anbefaler derfor tilbuddene, at de sætter fokus på, hvordan der arbejdes med dokumentation – og at de sikrer sig, at dokumentationsarbejdet tager afsæt i medarbejdernes refleksioner over, hvilke faglige tilgange og metoder, der anvendes i arbejdet med borgerne, og hvilke resultater de får ud af det. I den forbindelse opfordrer vi til en opmærksomhed på, at tæt og systematisk ledelsesopfølgning er en væsentlig forudsætning for et kvalificeret dokumentationsarbejde.

Den økonomiske kvalitet i sociale tilbud

Socialtilsynet skal ikke blot vurdere de sociale tilbuds socialfaglige kvalitet, men også deres økonomiske kvalitet. Der skal dog ikke i disse vurderinger gives kvalitetsscorer, og kvaliteten beskrives derfor udelukkende med prosatekst med afsæt i følgende tre kriterier:

1. Om tilbuddet er økonomisk bæredygtigt.
2. Om tilbuddets økonomi giver mulighed for den fornødne kvalitet i tilbuddet i forhold til prisen og tilbuddets målgruppe.
3. Om der er gennemsigtighed i tilbuddets økonomi.

Vurderingen af den økonomiske kvalitet i tilbuddet baserer sig på oplysninger i tilbuddets årsbudget, nøgletal på Tilbudsportalen og de private tilbuds årsregnskaber og revisionspåtegning samt på sammenhængen med den socialfaglige vurdering af tilbuddets kvalitet.

Det er sjældent den økonomiske bæredygtighed i tilbuddet (kriterium 1), der giver anledning til påtaler fra socialtilsynet. Men manglende gennemsigtighed i de økonomiske forhold eller tvivl om, hvorvidt anvendelsen af offentlige midler foregår forsvarligt, er i stigende omfang årsag til en skærpet dialog med tilbuddet – og i enkelte tilfælde til sanktioner.

I 2022 har Socialtilsyn Hovedstaden udstedt fire påbud, som omhandler tilbuddenes økonomiske forhold, herunder nogle i forbindelse med udstedelse af et skærpet tilsyn. I sådanne sager skyldes nødvendigheden af en sanktion,

at det ikke igennem dialog med tilbudsledelsen er lykkede at tilvejebringe den fornødne gennemsigtighed. Det kan f.eks. skyldes væsentlige afvigelser imellem oplysninger i budgettet og oplysninger på Tilbudsportalen og de faktiske forhold. Det kan også skyldes, at tilbuddet indregner omkostninger i budgettet, som efter vores opfattelse ikke kan indregnes i tilbudsbudgettet, og som derfor er uvedkommende for tilbuddets drift.

Tendensen ser ud til at fortsætte ind i 2023, og handler i stigende omfang om manglende gennemsigtighed i de økonomiske forhold og/eller sammenhængen mellem pris og kvalitet.

Vi indgår gerne i dialog med tilbuddene og kommunerne om, hvordan vi vurderer tilbuddenes kvalitet, og hvilke niveauer for god kvalitet, det er hensigtsmæssigt, at vi navigerer efter. De årlige kommunemøder mellem tilsynet og lederne af kommunens udførende enheder kan være et godt afsæt for denne dialog.

I 2022 har vi været optagede af at styrke det økonomiske tilsyn med tilbuddene. Det kan du læse mere om i kapitel 8.

Indsendelse af budgetter og regnskaber

Hvert år skal alle tilbud indsende et budget på Tilbudsportalen, som socialtilsynet skal godkende. Private tilbud skal desuden indsende årsregnskab og revisionspåtegning til socialtilsynet til orientering. Som nævnt ovenfor indgår oplysningerne i socialtilsynets vurderinger af den økonomiske kvalitet.

Hvert år er der tilbud, der ikke efterlever indberetningsfristen for indsendelse af budgetter eller regnskaber/nøgletal. Vi indgår i første omgang i dialog med disse tilbud, men det skal understreges, at manglende overholdelse af § 12 i lov om socialtilsyn, som vedrører tilbudenes forpligtelse til at levere relevante oplysninger om tilbuddet til socialtilsynet, kan føre til sanktioner og i yderste konsekvens tilbagekaldelse af godkendelsen til at drive tilbud.

I tabel 22 fremgår det, at 65 pct. af de private tilbud afleverede 2023-budgettet inden for fristen for private tilbud (1. oktober 2022). 41 pct. af de offentlige tilbud, inklusive tilbud med driftsoverenskomst, afleverede 2023-budgettet inden for fristen for offentlige tilbud (15. november 2022). Det fremgår også af tabellen, at næsten alle private tilbud afleverede 2023-budgettet inden årets udgang, mens 86 pct. af de offentlige tilbud afleverede 2023-budgettet inden årets udgang.

Tabel 22. Andele af 2023-budgetter indsendt til socialtilsynet inden for de oplyste datoer (procentandel for 2022-budgetter i parentes)

	1-10-2022	15-11-2022	31-12-2022
Offentlige tilbud samt private tilbud med driftsoverenskomst	1 % (1)	41 % (46)	86 % (97)
Private tilbud	65 % (73)	96 % (94)	98 % (100)

Vi kan se, at mange af de tilbud, som ikke overholder fristen, indsender budgettet i dagene umiddelbart efter fristen. Det skyldes for mange, at de er udfordrede i forhold til at få indsendt budgettet korrekt på Tilbudsportalen, f.eks. fordi de glemmer diverse nødvendige arbejdsgange i systemet, eller fordi der er andre oplysninger, der blokerer for, at de kan indsende budgettet. I 2022 er mange tilbud desuden blevet bedt om at genindsende budgettet, fordi de havde brugt en forældet budgetskaabelon.

Tabel 22 viser, at der er en mindre andel af de offentlige tilbud end af de private tilbud, som har afleveret budgettet til tiden i 2022. Dette skyldes for nogle af de kommunale tilbuds vedkommende organisatoriske ændringer i

kommunen, som har medført, at kommunen har bedt om udsættelse af fristen. For andre skyldes det, at kommunen har vanskeligt ved at overholde de indberetningsfrister, der gælder for sociale tilbud omfattet af socialtilsyn, fordi kommunens budgetlægningsproces ikke tager højde for disse frister.

Socialtilsynet har i forbindelse med godkendelsen af tilbudsbudgetter for 2023 indført en ny og meget databaseret tilgang til opgaven – læs mere herom i kap. 7. Pga. forkerte budgetskaemaer, uoverensstemmelse med oplysninger på Tilbudsportalen og forskellige organisatoriske forhold i tilbuddene har det desværre ikke været muligt for os at godkende tilbudsbudgetterne helt i den hastighed, som vi havde

ambitioner om. Vi vil i 2023 fortsætte vores implementeringsarbejde i forhold til vores budgetgodkendelsesmetode.

Tilsyn med plejefamiliernes økonomi

Plejefamilier er ikke omfattet af de samme formelle økonomiske krav, som er nævnt ovenfor. Der er dog også en økonomisk dimension i godkendelsen af og tilsynet med plejefamilier, som skal sikre, at plejefamilierne har økonomiske ressourcer til at sikre en stabil anbringelse for plejebørnene. Hovedparten af plejefamilierne i Socialtilsyn Hovedstadens portefølje har de fornødne økonomiske ressourcer til at sikre en stabil opvækst for plejebarnet.

Kapitel 6. Socialtilsyn Hovedstadens økonomi i 2022

Socialtilsynenes samlede omkostninger finansieres dels af tilsynstakster og dels af objektiv finansiering fra kommunerne. Socialtilsynene fungerer som takstfinansieret virksomhed. Det betyder, at vi kun kan opkræve takster og objektiv finansiering fra kommunerne for de faktiske omkostninger, der anvendes til at varetage tilsynsopgaven. Dette sker ud fra en takstberegningsmodel, som er fælles på tværs af socialtilsynene.

Alle tilbud, som er omfattet af Socialtilsyn Hovedstaden, betaler tilsynstakst afhængig af, hvor mange pladser tilbuddet er godkendt til. Derudover opkræves en særtakst af nye tilbud, der søger om at blive godkendt; af allerede godkendte tilbud, der søger om væsentlig ændring af tilbuddets godkendelse; samt af tilbud, der underlægges skærpet tilsyn. Socialtilsyn Hovedstadens takster for 2022 og 2023 fremgår af tabel 23.

Tabel 23. Socialtilsyn Hovedstadens tilsynstakster i 2022 og 2023, løbende priser

	Tilsyn med døgntilbud mv.	Skærpet tilsyn	Ny-godkendelse	Væsentlig ændring
Tilsynstakster 2022				
Takstkategori 1 (1-7 pladser)	31.919	3.192	30.596	8.210
Takstkategori 2 (8-24 pladser)	38.303	3.830	36.715	9.852
Takstkategori 3 (25-49 pladser)	63.839	6.384	61.191	16.420
Takstkategori 4 (50- pladser)	95.758	9.576	91.787	24.629
Tilsynstakster 2023				
Takstkategori 1 (1-7 pladser)	35.409	3.541	31.617	8.470
Takstkategori 2 (8-24 pladser)	42.491	4.249	37.941	10.164
Takstkategori 3 (25-49 pladser)	70.819	7.082	63.234	16.941
Takstkategori 4 (50- pladser)	106.228	10.623	94.851	25.411

I december 2021 vedtog Folketinget som nævnt i forrige kapitler en række ændringer af lov om socialtilsyn. Ændringerne skulle bidrage til en generel styrkelse af socialtilsynet samt til en styrkelse af det økonomiske tilsyn.

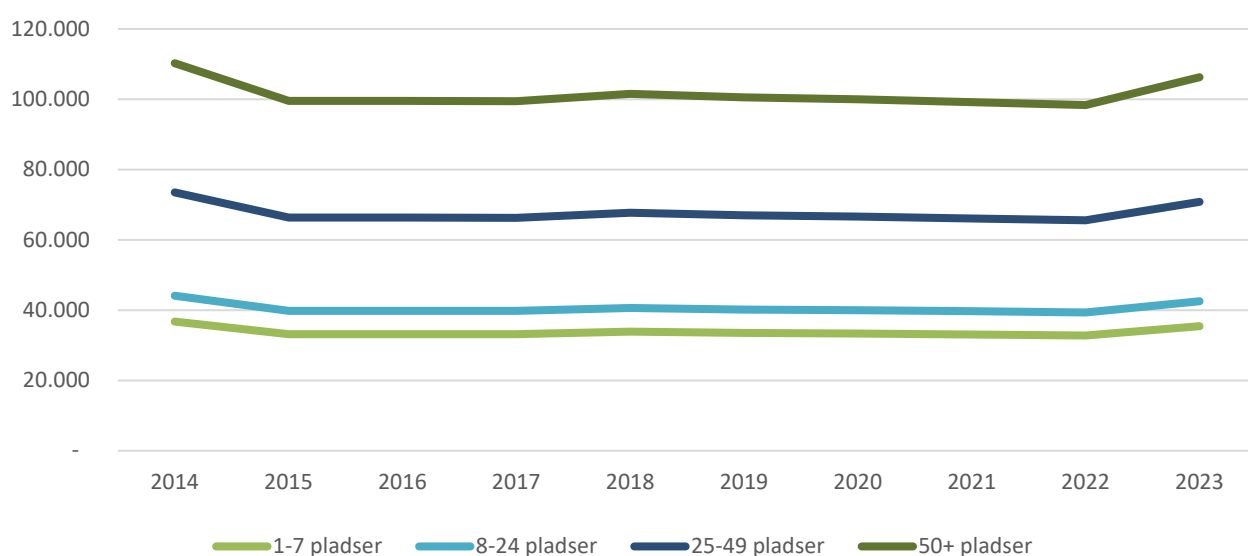
Du kan læse mere om ændringerne i lov om socialtilsyn i kapitel 8 og 9.

Ændringerne i lov om socialtilsyn trådte i kraft i løbet af 2022 og har medført en række yderligere opgaver til socialtilsynene. Finansieringen af disse yderligere opgaver sker via tilsynstaksterne. Tilsynstaksten for 2023 er derfor steget 8 pct. (i faste priser) i forhold til taksten for 2022. Størstedelen af stigningen skyl-

des det øgede tidsforbrug som følge af lovændringerne. Kommunerne er blevet afkompen- seret for de øgede udgifter af staten via DUT- kompensation. Udviklingen i Socialtilsyn Hovedstadens tilsynstakster for tilsyn med døgn- tilbud mv. fra 2014 til 2023 i faste priser kan aflæses i figur 9.

Figur 9. Udvikling i Socialtilsyn Hovedstadens tilsynstakst for tilsyn med døgntilbud mv. i perioden 2014 til 2023, faste priser¹¹

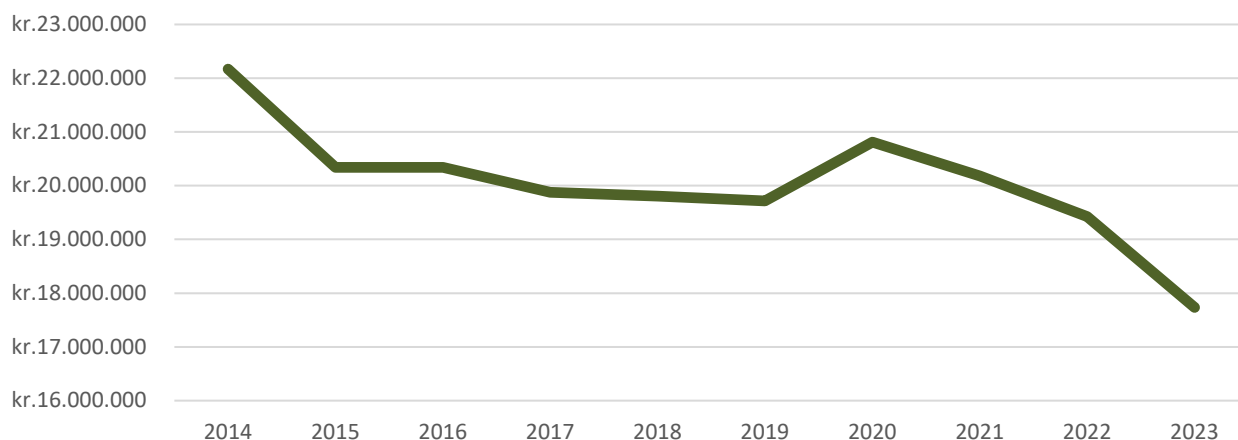
Tilsyn med og godkendelse af plejefamilier finansieres af objektiv finansiering, hvor de 29 kommuner i Socialtilsyn Hovedstadens område bidrager afhængigt af kommunens andel af det samlede antal børn og unge i tilsynsområdet.

Figur 10 viser udviklingen fra 2014 til 2023 i Socialtilsyn Hovedstadens objektive finansiering i faste priser. Figuren viser en stigning i den objektive finansiering i 2020, hvilket skyldes en lovbestemt indførelse af et nyt koncept

for godkendelse og uddannelse af plejefamilier samt overdragelse af opgaver fra kommuner til socialtilsyn. Da der siden 2015 er sket et fald i antallet af plejefamilier i Socialtilsyn Hovedstadens portefølje, er den samlede objektive finansiering (med undtagelse af 2020) nedsat år for år. I 2023 opkræver Socialtilsyn Hovedstaden 17,7 mio. kr. fra kommunerne til objektiv finansiering.

¹¹ Faste priser er ekskl. inflation og beregnes i forhold til et udgangså. Pris- og lønudviklingen har i perioden ligget på 1,5 - 2,5 pct. Til brug for budgetlægningen for 2023 var pris- og lønudviklingen skønnet til 2,7 pct. fra 2022 til 2023.

Figur 10. Udviklingen i den objektive finansiering 2014-2023, faste priser

Budget og regnskab 2022

Socialtilsyn Hovedstadens budget og regnskab indeholder socialtilsynets indtægter og omkostninger inklusiv indirekte omkostninger. Budgettet godkendes af Kommunalbestyrelsen i Frederiksberg Kommune. Budgettet danner basis for beregningen af socialtilsynets takster, mens regnskabet viser årets resultat. Eventuelle forskelle mellem regnskab og takstbudget reguleres i socialtilsynets takster senest to år efter. Som det fremgår af tabel 24 viser Socialtilsyn Hovedstadens regnskab for 2022 en afvigelse mellem budget og regnskab på ca. 1,8 mio. kr. i omkostninger og ca. 2 mio. kr. i indtægter. Dette skyldes altovervejende,

at vi i forbindelse indførelsen af specialistfunktioner i socialtilsynene fik overdraget en række nye tilbud. Det betød at vores samlede tilbudsportefølje voksede fra 512 tilbud i 2021 til 558 tilbud i 2022. Som følge heraf har vi haft større omkostninger i 2022 (primært pga. opnormering af personale) samt større indtægter fra tilsynstakster, end der var budgetteret med.

Socialtilsyn Hovedstadens samlede resultat i 2022 er et lille overskud på 0,25 mio. kr. Overskuddet skyldes, at vi har haft færre omkostninger til grundkurser for plejefamilier, som følge af at færre familier har efterspurgt kurserne og der derfor er afholdt færre kurser i 2022, end der var budgetteret med.

Tabel 24. Budget 2022 og regnskab 2022 for Socialtilsyn Hovedstaden, 1.000 kr.

	Budget 2022	Regnskab 2022	Forskel
Direkte omkostninger (løn mv.)	43.325	45.157	1.832
Indirekte omkostninger (overhead, afskrivninger mv.)	3.062	3.034	-28
Indtægter fra objektiv finansiering	-18.938	-18.932	6
Indtægter fra tilsynstakster	-27.449	-29.509	-2.060
Årets resultat (netto)	0	-250	-250

Tilkøbsydelse

I 2022 havde Socialtilsyn Hovedstaden indtægter og omkostninger på 1,6 mio. kr. i forbindelse med tilkøbsydelse. Tilkøbsydelse omfatter primært tilsyn med dagtilbud. Der har

i 2022 været ansat ca. 2,8 årsværk ekstra for at kunne imødekomme efterspørgslen på tilkøbsydelse.

Tabel 25. Tilkøbsydelse 2022, 1000 kr.

Tilkøbsydelse 2022 indtægter, 1000 kr.	Antal kontrakter	Indtægter
Tilsyn med dagtilbud (en kontrakt kan omfatte flere tilsyn)	15	1.420
Grundkursus til plejefamilier	5	37
Undervisning mv.	2	148
I alt tilkøbsydelse	22	1.605

DEL 2: Faglige fokusområder i 2022

Kapitel 7. Rekrutteringsudfordringer i tilbud og på plejefamilieområdet

Det specialiserede socialområde er ligesom de øvrige velfærdsområder i Danmark i stigende grad udfordret af, at der mangler hænder til at løfte velfærdsopgaverne. I dette afsnit

reflekterer vi over vanskelighederne med at fastholde og rekruttere kvalificerede plejefamilier og fagligt kompetent personale til de sociale tilbud på det specialiserede socialområde.

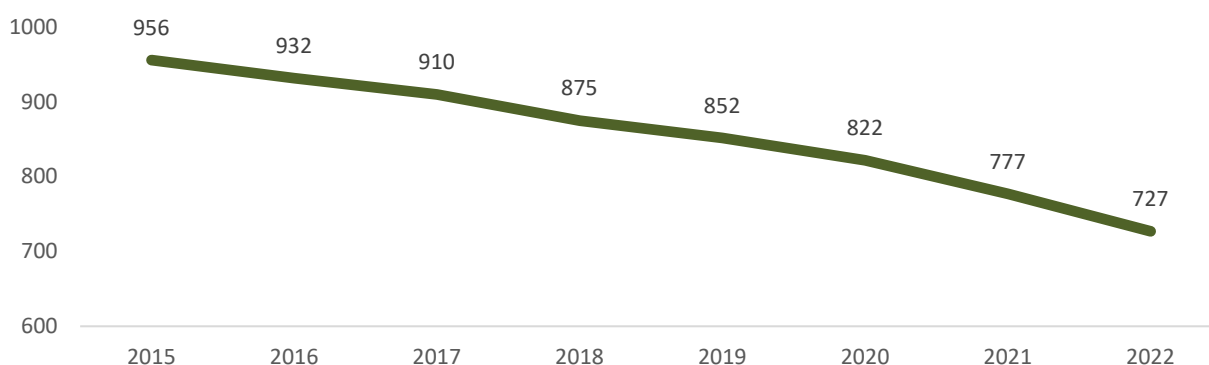
Når der er behov for at anbringe et barn eller en ung uden for hjemmet, vælger landets kommuner i stigende omfang plejefamilier som anbringelsessted. I 2020 var knap syv ud af ti anbragte børn og unge anbragt i en plejefamilie, mens det i 2010 kun var omkring halvdelen af alle anbragte børn og unge, som var anbragt i en plejefamilie.¹² Efterspørgslen fra kommunerne efter kvalificerede plejefamilier har med andre ord været stigende i en længere periode – og er det fortsat. I mange kommuner arbejder man målrettet med at ændre anbringelsesmønstret i retning af en reduktion af andelen

af institutionsanbringelser og en øget andel anbringelser i plejefamilier.¹³ En sådan strategi stiller dog krav til antallet af plejefamilier og til plejefamiliernes kompetencer.

En faldende plejefamilieportefølje

I vores årsrapport for 2021 satte vi fokus på det forhold, at der bliver stadigvæk færre plejefamilier i vores portefølje. Som det fremgår af figur 11 er det en tendens, der er fortsat i 2022.

Figur 11. Antal plejefamilier i Socialtilsyn Hovedstadens portefølje fra 2015 til 2022

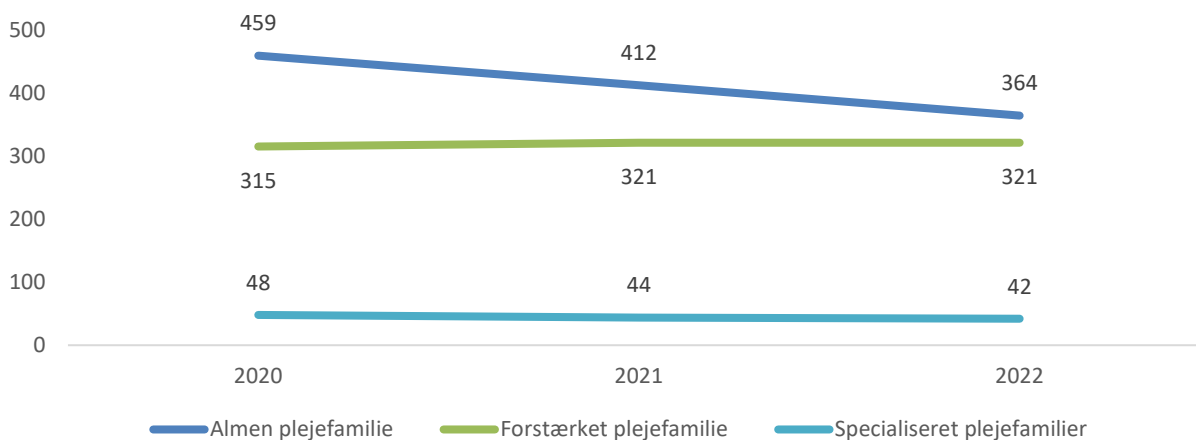
Fra 2015 til 2022 har vi set en nedgang i antallet af plejefamilier på 24 pct. Særligt de seneste to år, er antallet af plejefamilier faldet markant. Fra 2020 til 2022 er antallet af plejefamilier i Socialtilsyn Hovedstadens portefølje faldet 12 pct.

Når vi dykker lidt dybere ned i udviklingen på plejefamilieområdet, kan vi se, at det særligt er blandt de almene plejefamilier, at der er sket en nedgang i antallet. Fra 2020 til 2022 er antallet af almene plejefamilier i Socialtilsyn Hovedstadens portefølje faldet ca. 20 pct.

¹² <https://www.vive.dk/da/temaer/anbragte-boern-i-danmark/fakta-om-anbringelser/>

¹³ *Kommunernes omlægning til en tidligere forebyggende indsats på børne- og ungeområdet*. Erfaringsopsamling. VIVE, 2020.

Figur 12. Antal plejefamilier i Socialtilsyn Hovedstadens portefølje fra 2020 til 2022 fordelt på plejefamilietyper

Vi vurderer, at det markante fald i antallet af netop denne plejefamilietype blandt andet kan forklares med, at en stor del af de ældre plejefamilier, som har valgt at gå på pension inden for de senere år, var godkendt som almene plejefamilier. Derudover er det typisk de almene plejefamilier, som oplever en manglende efterspørgsel fra kommunerne. Det skyldes formentlig en tendens til en øget kompleksitet i problemstillinger og en øget belastningsgrad hos de børn og unge, som visiteres til plejefamilieanbringelse – hvilket betyder, at det ofte er de forstærkede og specialiserede plejefamilier, der efterspørges fra kommunernes side. Generelt ser vi, at kommunerne ofte fravælger nygodkendte plejefamilier uden erfaring med plejeopgaver. Det kan betyde, at alment godkendte plejefamilier falder fra uden nogensinde at have haft en plejeopgave, fordi der ikke er nogen efterspørgsel fra kommunerne. Set i lyset af, at plejefamilieanbringelse i stigende grad ses som den foretrukne anbringelsesform i kommunerne, opfordrer vi kommunerne til at være åbne for også at benytte nygodkendte almene plejefamilier. Det kan

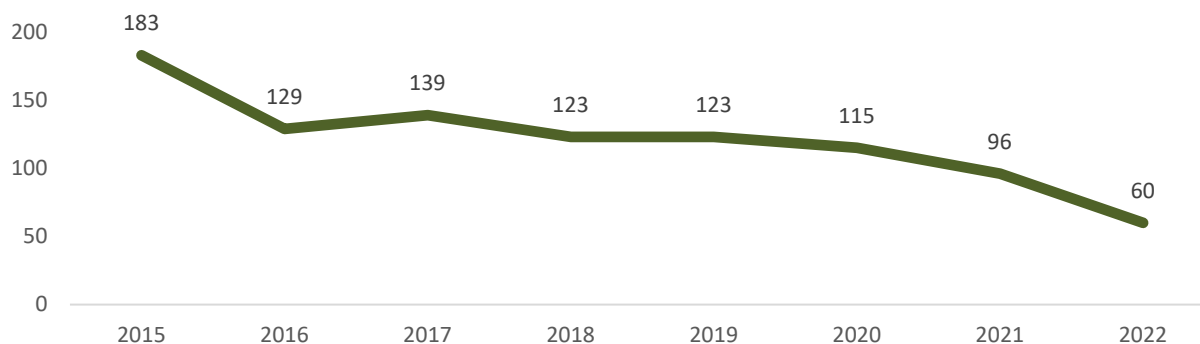
kræve, at kommunerne investerer i de nye plejefamilier i form af ekstra vejledning og støtte, men kan til gengæld bidrage til et øget udbud af erfarne og kvalificerede plejefamilier på længere sigt.

Det sker indimellem, at almene plejefamilier får tildelt et plejebarn, hvis støttebehov efter nogen tid viser sig at være større end først antaget. I de tilfælde vil vi som regel foretage en ny vurdering af plejefamilien, hvor vi ser på, om plejefamilien har udviklet sig til at matche godkendelsesrammen for en forstærket plejefamilie.

Færre ønsker at blive godkendt som plejefamilie

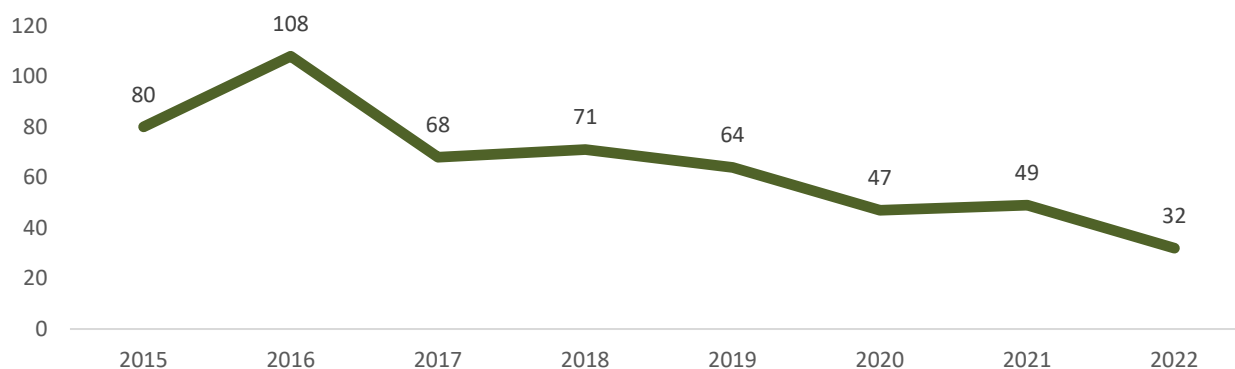
Siden 2015 er der sket et markant fald i antallet af ansøgninger om at blive plejefamilie, som Socialtilsyn Hovedstaden modtager i løbet af et år. Tendensen til, at færre familier ansøger om at blive plejefamilie, er yderligere forstærket de seneste år. Som det fremgår af figur 13 modtog vi i 2022 ca. halvt så mange ansøgninger som i 2020.

Figur 13. Antal modtagne ansøgninger fra 2015 til 2022

Tilsvarende ser vi også en tydelig tendens til, at vi godkender færre nye plejefamilier år for år. I 2022 har vi kun godkendt 32 nye plejefamilier, hvilket er markant færre end i 2021, hvor vi godkendte 49 nye plejefamilier.

Figur 14. Antal godkendelser af nye plejefamilier fra 2015 til 2022

En del af forklaringen på den faldende plejefamilieportefølje er således, at vi modtager færre ansøgninger og godkender færre nye plejefamilier.

En relativt stor andel af de familier, som ansøger om at blive plejefamilie, trækker deres ansøgning tilbage undervejs i ansøgningsprocessen. Det er vores erfaring, at ca. halvdelen af de familier, som ansøger om at blive plejefamilie, ender med at trække deres ansøgning

tilbage. Når familierne trækker deres ansøgninger tilbage, skyldes det ofte, at de i starten af processen ikke har sat sig grundigt nok ind i, hvad der kræves af dem for at blive godkendt og for at fungere som plejefamilie.

Håndtering af rekrutteringsudfordringer på plejefamilieområdet

Opgaven med at rekruttere nye plejefamilier ligger hos kommunerne. Som socialtilsyn kan vi bistå kommunerne med denne opgave –

først og fremmest via vores informationsmøder for familier, der overvejer at blive plejefamilie. På vores informationsmøder og grundkurser for kommende plejefamilier oplyser vi om, hvad der kræves for at blive godkendt som plejefamilie, og vi har en forventning om, at man har deltaget i informationsmødet og grundkurset, inden man søger om at blive plejefamilie. Vi får generelt meget fine evalueringresultater fra de familier, som deltager på kurserne. Langt de fleste deltagere svarer, at de i høj eller meget høj grad oplever kursets indhold og de anvendte læringsformer som relevante og læringsunderstøttende. Vi har dog i de seneste år set et betydeligt fald i antallet af familier, der tilmelder sig vores grundkurser, hvilket har sat en begrænsning på, hvor hyppigt vi kan udbyde kurserne. Det har i nogle tilfælde medført ventetid for familierne og kan have betydet, at nogle familier enten er sprunget fra eller har indsendt deres ansøgning inden deltagelse i grundkurset. Derfor har vi i slutningen af 2022 indgået et samarbejde med Socialtilsyn Øst om fælles afholdelse af grundkurser med formel opstart den 1. januar 2023. Det betyder, at vi i 2023 kan afholde flere kurser, end det var muligt at afholde i 2022. I 2023 er der planlagt 13 grundkurser, som alle afholdes i samarbejde med Socialtilsyn Øst. Det er vores forhåbning, at den øgede fleksibilitet og kortere ventetid i forhold til deltagelse i grundkurser vil kunne bidrage til flere kvalificerede ansøgninger fra familier, som ønsker at blive plejefamilie.

I Socialtilsyn Hovedstaden er vi optagede af at undersøge, hvad vi som tilsyn kan bidrage

med for at tiltrække nye kvalificerede plejefamilier og for at forebygge frafald blandt de godkendte plejefamilier. Som led heri har vi igangsat en undersøgelse af frafald blandt plejefamilier. I undersøgelsen rækker vi ud til de plejefamilier, der er stoppet efter eget ønske i 2020, 2021 og 2022. Vi spørger blandt andet plejefamilierne om, hvorfor de har valgt at stoppe, og hvordan vi som socialtilsyn kan understøtte plejefamilierne bedre under nygodkendelser og i det løbende driftstilsyn. Undersøgelsen er endnu ikke afsluttet, men vi ser frem til at præsentere vores resultater i årsrapporten for 2023.

Vores undersøgelse af frafald blandt plejefamilier og tiltagene for at forkorte ventetiden på deltagelse i plejefamiliekurser afspejler vores bekymring over den udvikling, vi ser på plejefamilieområdet. Derfor hilser vi det velkomment, at reformen "Børnene først"¹⁴ rummer initiativer på plejefamilieområdet, som blandt andet ser på plejefamiliernes vilkår, og på hvordan nye plejefamilier kan rekrutteres. Vi håber, at initiativerne vil bidrage til, at flere familier med lyst og evner til at varetage plejeopgaver med børn og unge vælger at ansøge om godkendelse.

---

¹⁴ *Aftaletekst Børnene Først*, Social- og Ældreministeriet, maj 2021. https://sm.dk/Media/637563365976554690/Aftaletekst%20B%C3%B8rnene%20F%C3%B8rst_FINAL-udsendt.pdf

Rekrutteringsudfordringer på tilbudsområdet

Tilbudsområdet er ligesom plejefamilieområdet stærkt præget af rekrutteringsudfordringer. I de seneste år har vi set en tendens til, at tilbuddene på både børne- og ungeområdet og på voksenområdet får sværere og sværere ved dels at rekruttere, dels at fastholde kompetent personale. Mens det førhen primært var i tilbuddene til meget plejekrævende børn, unge og voksne med fysiske funktionsnedsættelser, at man havde svært ved at rekruttere og fastholde kompetent personale, hører vi nu, at stort set alle tilbudstyper oplever rekrutteringsudfordringer. Selv de tilbudstyper, som førhen havde nemt ved at rekruttere – eksempelvis tilbud til udsatte unge – har i 2022 været udfordrede. Vi kan desuden se, at udfordringerne med at rekruttere og fastholde personale både gør sig gældende i de tilbud, som er prægede af kvalitetsmangler på forskellige parametre,

og i de tilbud, som er karakteriserede ved en generelt høj faglig kvalitet.

Stigende medarbejdergennemstrømning i tilbuddene

Ser vi på tilbuddenes egne indberetninger af data vedrørende personalegennemstrømning i perioden 2019 til 2021, afspejler de tydeligt de stigende udfordringer med at fastholde personalet i tilbuddene. Tilbuddene skal i forbindelse med indsendelse af årsrapporter indberette, hvor stor en andel af deres månedslønnede stillinger ved kalenderårets start, som er blevet genbesat i løbet af året. Fra 2019 til 2021 er den gennemsnitlige personalegennemstrømning på tværs af alle tilbud i Socialtilsyn Hovedstadens portefølje steget knap 4 procentpoint.

Tabel 26. Gennemsnitlig personalegennemstrømning på tværs af alle tilbud i Socialtilsyn Hovedstadens portefølje

	2019	2020	2021
Gennemsnitlig personalegennemstrømning	15,5%	16,9%	19,2%

Når vi dykker dybere ned i tilbuddenes data, ser vi desuden, at tendensen til stigende personalegennemstrømning ikke kun præger de tilbud, som generelt har en meget høj personaleudskiftning, men også de tilbud, som ellers generelt har en lav medarbejderudskift-

ning. Blandt de 25 pct. af tilbuddene i Socialtilsyn Hovedstadens portefølje, som har den laveste personalegennemstrømning, er den gennemsnitlige personalegennemstrømning steget knap 6 procentpoint fra 2019 til 2021. Det ser med andre ord ud til, at det er tale om en udfordring, som præger hele det sociale botilbudsområde.

Tabel 27. Gennemsnitlig personalegennemstrømning i de 25 pct. af tilbuddene i Socialtilsyn Hovedstadens portefølje, som har den laveste personalegennemstrømning

	2019	2020	2021
Gennemsnitlig personalegennemstrømning	0%	2,9%	5,6%

Hvad angår de 25 pct. af tilbuddene, som har den højeste personalegennemstrømning, er

der ligeledes sket en stigning i den gennemsnitlige personalegennemstrømning fra knap 22 pct. i 2019 til 27 pct. i 2021.

Tabel 28. Gennemsnitlig personalegennemstrømning i de 25 pct. af tilbuddene i Socialtilsyn Hovedstadens portefølje, som har den højeste personalegennemstrømning

	2019	2020	2021
Gennemsnitlig personalegennemstrømning	21,9%	24%	27%

At 25 pct. af tilbuddene i Socialtilsyn Hovedstadens portefølje udskiftede mere end en fjerdedel af deres personale i løbet af 2021 er bekymrende. Og det er desto mere bekymrende, at vores indtryk er, at den gennemsnitlige personalegennemstrømning i tilbuddene er steget yderligere i 2022. Det betyder, at mange anbragte børn, unge og voksne i sociale tilbud oplever at skulle forholde sig til mange nye ansigter i deres hverdag, og at der kan mangle kontinuitet i de pædagogiske og behandlingsmæssige indsatser, som de modtager.

Vi kan desuden se en tendens til, at nogle tilbudstyper er særligt udfordrede med hensyn til at rekruttere og fastholde kompetent personale. Det gælder først og fremmest tilbud for svært mentalt og fysiske handicappede børn, unge og voksne samt tilbud med svært psykisk syge voksne. Det er både fysisk og mentalt krævende at være ansat på disse typer af tilbud, og det er ofte et arbejde, der er præget af meget lange udviklingsperspektiver. Samtidig er der tale om højt specialiserede tilbud, som

netop kalder på en højt kvalificeret og specialiseret indsats fra medarbejdernes side, så borgerne kan støttes i at fastholde og udvikle deres færdigheder. Derfor udgør den aktuelle mangel på kvalificeret arbejdskraft en særligt stor udfordring for de højt specialiserede tilbud.

Kvalitetsvurderinger af tilbuddets daglige drift

Tilbuddets indsats for at sikre, at personalegennemstrømningen i tilbuddet er på et rimeligt niveau, er én af de indikatorer (indikator 9.b), som indgår i vores vurdering af, om tilbuddets daglige drift varetages kompetent. Som det fremgår af tabel 29, har udfordringerne omkring den øgede personalegennemstrømning i tilbuddene endnu ikke givet udslag i en lavere gennemsnitsbedømmelse af indikator 9.b i børne- og ungetilbuddene, når vi sammenligner gennemsnitsbedømmelserne i henholdsvis 2021 og 2022. På voksenområdet ser vi derimod et lille fald i gennemsnitsbedømmelsen af indikator 9.b fra 2021 til 2022.

Både på børne- og ungeområdet og på voksenområdet er indikator 9.b desuden den af kvalitetsmodellens 31 indikatorer, som gennemsnitligt bedømmes lavest. Det afspejler meget tydeligt, at tilbuddene generelt er udfordrede, når det kommer til at sikre et hensigts-

mæssigt niveau for personalegennemstrømning. Som det fremgår af tabel 30 kan vi desuden se, at kvaliteten i de offentlige tilbud, hvad angår personalegennemstrømning, gennemsnitligt bedømmes en smule lavere end i de private tilbud.

Tabel 29. Gennemsnitsscorer på udvalgte indikatorer i temaet Organisation og ledelse

	Gennemsnit			
	Voksente tilbud 2021	Voksente tilbud 2022	Børne- og ungetilbud 2021	Børne- og ungetilbud 2022
Indikator 9.a (Borgerne har i forhold til deres behov tilstrækkelig kontakt til medarbejdere med relevante kompetencer)	3,9	3,9	4,3	4,4
Indikator 9.b (Personalegennemstrømningen på tilbuddet er ikke på højere niveau end sammenlignelige arbejdspladser)	3,8	3,6	4,0	4,0
Indikator 9.c (Sygefraværet blandt medarbejderne er ikke på højere niveau end sammenlignelige arbejdspladser)	3,9	3,8	4,3	4,3
Indikator 9.d (Brugen af ikkefastansatte medarbejdere er hensigtsmæssigt i forhold til at sikre, at tilbuddet er i stand til at tilrettelægge og udøve en systematisk pædagogisk indsats) ¹⁵		4,0		4,1

Når vi skal vurdere om et tilbuds daglige drift varetages kompetent, vurderer vi også om borgerne i forhold til deres behov har tilstrækkelig kontakt til medarbejdere med relevante kompetencer (9.a) og om sygefraværet i tilbuddet er på niveau med eller højere end sammenlignelige arbejdspladser (9.c). En høj per-

sonalegennemstrømning har ofte en afsmitende effekt på tilbuddets sygefravær. Det er derfor ikke overraskende, at vi i tabel 29 også ser et lille fald fra 2021 til 2022 i gennemsnitsbedømmelsen af indikator 9.c på voksenområdet. Hvad angår sygefravær ser de offentlige tilbud også ud til at være lidt mere udfordrede end de private tilbud.

¹⁵ Indikator 9.d blev tilføjet i kvalitetsmodellen d. 1. februar 2022. Der er derfor ikke foretaget bedømmelser af indikatoren i 2021.

Tabel 30. Gennemsnitsscorer på udvalgte indikatorer i temaet Organisation og ledelse fordelt på henholdsvis private og offentlige tilbud i 2022

	Gennemsnit			
	Private voksentilbud	Offentlige voksentilbud	Private børne- og ungetilbud	Offentlige børne- og ungetilbud
Indikator 9.a (Borgerne har i forhold til deres behov tilstrækkelig kontakt til medarbejdere med relevante kompetencer)	4,0	3,9	4,5	4,3
Indikator 9.b (Personalegennemstrømningen på tilbuddet er ikke på højere niveau end sammenlignelige arbejdspladser)	3,7	3,6	4,1	3,7
Indikator 9.c (Sygefraværet blandt medarbejderne er ikke på højere niveau end sammenlignelige arbejdspladser)	4,0	3,7	4,4	4,0
Indikator 9.d (Brugen af ikkefastansatte medarbejdere er hensigtsmæssigt i forhold til at sikre, at tilbuddet er i stand til at tilrettelægge og udøve en systematisk pædagogisk indsats)	4,1	3,9	4,3	3,6

Den 1. februar 2022 blev der tilføjet en ny indikator i kvalitetsmodellen, som angår tilbuddenes brug af ikke-fastansatte medarbejdere (indikator 9.d). Formålet med indikatoren er at vurdere, om der sker en bevidst brug af ikke-fastansatte medarbejdere i tilbuddet, herunder eksempelvis om tilbuddet har en strategi for introduktion, oplæring og kompetenceudvikling af ikke-fastansatte medarbejdere; om de ikke-fastansatte medarbejdere har en stabil tilknytning til tilbuddet; og om tilbuddet sikrer en hensigtsmæssig prioritering af opgaver og ansvarsområder i forhold til de ikke-fastansatte medarbejdere. Indikatoren belyser således ikke blot forbruget af ikke-fastansatte medarbejdere i tilbuddet, men stiller i højere grad spørgsmål til, om den måde, som tilbuddet lader ikke-fastansatte medarbejdere indgå i tilbuddets drift på, er hensigtsmæssig i forhold til tilbuddets muligheder for at tilrettelægge og udøve en systematisk pædagogisk indsats.

I 2022 har vi arbejdet med at implementere den nye indikator i vores tilsynspraksis. Og generelt vurderer vi, at indikatoren bidrager til en mere systematisk belysning af tilbuddenes brug af ikke-fastansatte medarbejdere. Mens emnet tidligere har været belyst på kriterieniveau, kan vi med den nye indikator rette et mere fokuseret blik på både forbrug og strategi for brugen af ikke-fastansatte medarbejdere.

Tabel 29 og 30 viser, at den nye indikator 9.d gennemsnitligt bedømmes relativt lavt set i forhold til gennemsnitsbedømmelserne af kvalitetsmodellens øvrige indikatorer, og at særligt de offentlige tilbud har relativt lave gennemsnitsbedømmelser af denne indikator. Tilbuddene er med andre ord også generelt udfordrede på dette område. Det hænger naturligvis tæt sammen med tilbuddenes udfordringer med rekruttering og fastholdelse. Vi vurderer, at rekrutteringsudfordringerne på tilbudsområdet i disse år forstærkes af en tendens til, at

flere inden for det socialpædagogiske felt ønsker vikaransættelser frem for fastansættelse.

Kvalitetsvurderinger af medarbejdernes kompetencer

Vi hører fra mange tilbud, at de har særdeles svært ved at rekruttere pædagogisk uddannet personale. En del tilbud ser sig derfor nødsagede til at ansætte medarbejdere med en anden uddannelsesbaggrund end den ønskede. Det er en tendens, som også ses på landsplan. I Social- og Ældreministeriets velfærdspolitiske analyse fra 2021 om uddannelse blandt medarbejdere på døgntilbud og anbringelsessteder fremgår det, at 23 pct. af medarbejderne på døgntilbud på voksenområdet og på anbringelsessteder for børn og unge havde grundskole eller gymnasiale uddannelser som højest fuldførte uddannelser. Analysen viser også, at ca. halvdelen af medarbejderne i tilbuddene har en uddannelse inden for social- og sundhedsområdet. På voksenområdet gælder det 53 pct. af medarbejderne, mens det på børne- og ungeområdet gælder 48 pct. af medarbejderne. Mange af de medarbejdere, som er uddannet inden for social- og sundhedsområdet, har især uddannelser inden for pædagogisk arbejde med børn og unge.¹⁶

Når en meget stor andel af et tilbuds personale ikke har en pædagogisk grunduddannelse, kan det blive vanskeligt at definere og fastholde en fælles pædagogisk retning i arbejdet og at skabe rum for refleksion over den fælles

kerneopgave. Derved opstår der risiko for, at kvaliteten i tilbuddene falder, hvilket blandt andet kan give sig udslag i en oplevelse af afmagt og utryghed blandt medarbejdere (og borgere) i tilbuddet. Det kan også afstedkomme, at medarbejderne – ofte særligt de mest kompetente – søger videre til andre tilbud, som kan tilbyde bedre vilkår og kvalitet i den socialpædagogiske indsats. Vi ser en tendens til, at uddannede pædagoger ofte stiller højere krav til tilbuddenes kvalitet og til de rammer, de skal arbejde under, end ikke-uddannede medarbejdere. Så hvis tilbuddene ikke kan levere på disse parametre, bliver det svært at rekruttere de fagligt dygtigste medarbejdere.

Som det fremgår af tabel 29 og 31 ser vi endnu ikke, at rekrutteringsudfordringerne i tilbuddene giver sig udslag i faldende gennemsnitsbedømmelser af de indikatorer i kvalitetsmodellen, som angår medarbejdernes kompetencer (indikator 9.a, 10. a og 10.b). Det skyldes formentlig, at tilbuddene indtil videre generelt har formået at kompensere for udfordringerne med at rekruttere kompetent personale via brug af kvalificerede vikarer samt via kompetenceudviklings- og uddannelses tiltag. Som det fremgår af tabel 30 og 32 kan vi dog se en svag tendens til lidt lavere gennemsnitsbedømmelser af indikator 9.a, og 10.b i de offentlige tilbud på børne- og ungeområdet, end i de private tilbud.

---

¹⁶¹⁶ *Velfærdspolitisk analyse nr. 34. Uddannelse blandt medarbejdere på døgntilbud og anbringelsessteder.* Social- og Ældreministeriet, maj 2021.

Tabel 31. Gennemsnitsscorer på indikatorerne i temaet Kompetencer i henholdsvis 2021 og 2022

	Gennemsnit			
	Voksentilbud 2021	Voksentilbud 2022	Børne- og ungetilbud 2021	Børne- og ungetilbud 2022
Indikator 10.a (Medarbejdergruppen, herunder ikkefastansatte medarbejdere, har samlet set relevant uddannelse, opdateret viden og erfaring med målgruppen og tilbuddets metoder)	4,1	4,1	4,3	4,4
Indikator 10.b (Det er afspejlet i medarbejdernes samspil med borgerne, at medarbejderne, herunder ikkefastansatte medarbejdere, har relevante kompetencer)	4,4	4,4	4,5	4,6

Tabel 32. Gennemsnitsscorer på indikatorerne i temaet Kompetencer fordelt på henholdsvis private og offentlige tilbud i 2022

	Gennemsnit			
	Private voksentilbud	Offentlige voksentilbud	Private børne- og ungetilbud	Offentlige børne- og ungetilbud
Indikator 10.a (Medarbejdergruppen, herunder ikkefastansatte medarbejdere, har samlet set relevant uddannelse, opdateret viden og erfaring med målgruppen og tilbuddets metoder)	4,1	4,1	4,4	4,4
Indikator 10.b (Det er afspejlet i medarbejdernes samspil med borgerne, at medarbejderne, herunder ikkefastansatte medarbejdere, har relevante kompetencer)	4,4	4,4	4,6	4,5

Faktorer som forebygger personalegennemstrømning og rekrutteringsvanskeligheder

Når vi ser på de tilbud, som lykkes bedst med at fastholde og rekruttere kompetent personale, kan vi se, at det har stor betydning, hvordan ledelsen i tilbuddet prioriterer og agerer. Først og fremmest kan vi se, at stabilitet på ledelsesposterne i tilbuddet ofte har en positivt afsmittende effekt på stabiliteten i personalegruppen. Omvendt kan hyppige udskiftninger

på tilbudsleder- og afdelingslederniveau bidrage til at øge personalegennemstrømningen.

I de tilbud, hvor der er en lav personalegennemstrømning, ser vi også typisk en nærværende ledelse, som har stor indsigt i målgruppens behov, og som er med ude på gulvet og viser en klar retning i det pædagogiske arbejde. I forlængelse heraf ser vi – som vi også var inde på i kapitel 5 om kvaliteten i voksentilbud – at det kan have betydning for niveauet af personalegennemstrømning, om ledelsen

er i stand til at definere og formidle til medarbejderne, hvad tilbuddets kerneopgave er. I tilbud, hvor kerneopgaven er uklar for medarbejderne, og hvor der derfor kan opstå tvivl om, hvilken retning man skal arbejde i, og hvornår man er i mål, er personalegennemstrømningen ofte høj.

Generelt er det vores vurdering, at selvom udfordringer med rekruttering og fastholdelse i dag er noget, der præger hele det specialiserede socialområde, er udfordringerne som regel størst i de tilbud, som også er udfordrede på andre områder.

I vores tilsynsarbejde ser vi mange tilbud, som gør en stor indsats for at håndtere rekrutteringsudfordringerne. Blandt andet via strategier for rekruttering og kompetenceudvikling og via kommunikation og branding af tilbuddet som en attraktiv arbejdsplads. I nogle tilbud satser man på at tilbyde uddannelse til medarbejderne – eksempelvis i form af fælles kompetenceudvikling for hele personalet samt tilbud om merituddannelse til medarbejdere uden pædagogisk grunduddannelse – og på at sende et signal til potentielle ansøgere om, at hos os kan du forvente gode muligheder for faglig og personlig udvikling. I andre tilbud eksperimenterer man med at tilbyde medarbejderne en meget høj grad af indflydelse på egen arbejdstid og arbejdsvilkår.

Der er ingen tvivl om, at tilbud om uddannelse og kompetenceudvikling er vigtige redskaber til håndtering af rekrutteringsudfordringerne. Når udbuddet af ansøgere med relevant faglig uddannelse er begrænset, kan det være nødvendigt, at tilbuddene selv investerer i at opkvalificere deres medarbejdere. Inddragelse af

medarbejderne i fastlæggelse af deres arbejdsvilkår og arbejdstider kan også være et fornuftigt greb. Men det må ikke ske på bekostning af borgernes behov. Vi kan se, at tilbuddenes bestræbelser på at imødekomme medarbejdernes ønsker til egne arbejdstider nogle gange resulterer i, at der er for få faste medarbejdere på arbejde i weekenderne, hvor borgerne er hjemme, eller at medarbejdernes arbejdstimer komprimeres på så få dage (eksempelvis to døgnvagter i træk), at der kan gå lang tid imellem, at borgerne ser den enkelte medarbejder.

Generelt anbefaler vi, at tilbuddene forholder sig aktivt til, hvordan udfordringerne med rekruttering og fastholdelse kan håndteres bedst muligt. Som led heri kan tilbuddene blandt andet overveje:

- Hvordan de kan sikre, at tilbuddets ledelse er synlige rollemodeller i hverdagen.
- Hvordan de kan tydeliggøre tilbuddets målgruppe og kerneopgave og hvilke profiler, de ønsker at deres medarbejdere og ledere/afdelingsledere skal have, så det bliver klart for nuværende medarbejdere og kommende ansøgere, hvad der forventes af dem.
- Hvordan de vil modtage og oplære nye medarbejdere.
- Hvordan de vil gøre brug af ikke-fastansatte medarbejdere.
- Hvordan og i hvilket omfang de vil tilbyde kompetenceudvikling og uddannelse til tilbuddets medarbejdere.

Kapitel 8. Styrkelse af det økonomiske tilsyn

I december 2021 vedtog Folketinget som nævnt i flere af årsrapportens kapitler en række ændringer af lov om socialtilsyn. Ændringerne skulle bidrage til en generel styrkelse af socialtilsynet samt til en styrkelse af det økonomiske tilsyn. Samtidig blev der med lovændringerne stillet øgede krav til tilbudenes organisering.

Størstedelen af ændringerne i lov om socialtilsyn trådte i kraft 1. februar 2022, herunder en række ændringer, som vedrører det økonomiske tilsyn med sociale tilbud. Formålet med ændringerne er at styrke det økonomiske tilsyn med sociale tilbud med henblik på at sikre, at de offentlige velfærds kroner til området anvendes forsvarligt og efter hensigten. Konkret gives socialtilsynet blandt andet bedre muligheder for at sikre, at udtagning af overskud i private tilbud ikke går ud over kvaliteten for borgerne. Samtidig stilles der øgede krav til tilbuddenes indberetninger og offentliggørelse af økonomiske nøgletal.¹⁷

I 2022 har vi i Socialtilsyn Hovedstaden været optagede af at kvalificere vores økonomiske tilsyn. Dette fokus er dels motiveret af lovændringerne på området, dels af et ønske om at ensarte den økonomiske sagsbehandling og samtidig indføre en mere risiko- og database-ret tilgang til budgetgodkendelser og økonomisk tilsyn.

Det har betydet, at vi i forbindelse med behandlingen af tilbudsbudgetter for 2023 har

indført en screeningsmodel, hvor data fra det enkelte årsbudget analyseres og sættes op imod nogle fastsatte niveauer og intervaller udledt af data på tværs af alle tilbud. Screeningsmodellen udgør alene et analyseredskab, men kan bidrage til at få øje på usædvanlige forhold i det enkelte tilbuds budget.

Vi kan konstatere, at anvendelsen af modellen dels har givet anledning til at bede et forholdsvis stort antal tilbud om at indberette deres budget på det korrekte skema, for at data kan kopieres og anvendes, og dels har medført behov for at stille tilbuddet opklarende spørgsmål i relation til de enkelte budgetposter. Det har forsinket godkendelsen af budgettet i mange tilfælde, men har også afstedkommet mere valide data og sikkerhed for budgetposternes rigtighed.

Vi vil evaluere på modellens styrker og svagheder i løbet af 2023, når alle tilbudsbudgetterne er behandlet.

Formålet med det økonomiske tilsyn

Helt overordnet er formålet med det økonomiske tilsyn med sociale tilbud at sikre, at de offentlige midler til området anvendes efter hensigten. Som led heri skal vi i det økonomiske tilsyn sikre:

- At tilbuddene er økonomisk bæredygtige.

---

¹⁷ Aftale om styrkelse af socialtilsynet og styrkelse af det økonomiske tilsyn med sociale tilbud, Social- og Ældreministeriet, april 2021.

- At de visiterende kommuner gives mulighed for at styre deres udgifter til området.
- At tilbuddene gives mulighed for at udvikle deres tilbud, herunder eksempelvis personalets kompetencer og de fysiske rammer.
- At tilbuddenes økonomi understøtter, at tilbuddene kan levere de ydelser, som de er godkendt til, og som fremgår af Tilbudsportalen.

Tilsynet med et tilbuds økonomi foretages som led i tilbuddets godkendelse og i forbindelse med det driftsorienterede tilsyn. Det er en betingelse for tilbuddets godkendelse samt opretholdelse af godkendelsen, at tilbuddet efter en samlet vurdering har den fornødne økonomiske kvalitet.

Socialtilsynets økonomiske tilsyn med de sociale tilbud er inddelt i tre faser:

1. Godkendelse af tilbuddenes budgetter i perioden 1. oktober til 31. marts.
2. Gennemgang og kontrol af tilbuddenes årsrapporter og nøgletal i perioden 1. maj til 1. oktober.
3. Løbende driftsorienteret tilsyn med tilbuddenes økonomiske kvalitet, herunder den økonomiske bæredygtighed, gennemsigtighed og sammenhængen mellem pris og kvalitet. Dette foregår hele året og sideløbende med det socialfaglige tilsyn.

Det ligger ikke i socialtilsynets opgaveportefølje at godkende taksterne for de enkelte tilbud. Socialtilsynets økonomiske tilsyn har alene til formål at påse, om prisen reelt afspejler det serviceniveau, som tilbuddet leverer –

eller om der f.eks. er indeholdt uvedkommende udgifter i tilbuddets takst. Socialtilsynet har således ikke lovhjemmel til at vurdere, om et serviceniveau og dermed prisen for et givent tilbud er for høj. Den opgave ligger i kommunerne, som selv skal vurdere, hvilket serviceniveau og hvilke indsats typer man ønsker for sine borgere, når man køber en plads i tilbuddet. Socialtilsynet kan heller ikke kræve af et tilbud, at det sænker sine udgifter eller aflønning af f.eks. ledelsen, men vi skal påtale det i tilsynsrapporten, hvis tilbuddet er uforholdsmæssigt dyrt.

Vi hører fra nogle kommuner, at de har en opfattelse af, at vi som socialtilsyn har en udgiftsdrivende funktion i forhold til prisen pr. borger i de sociale tilbud. Argumenterne herfor er blandt andet, at vi løbende hæver barren for, hvad der er god kvalitet i et tilbud (eksempelvis hvad angår bemanning og medarbejderkompetencer) samt at vores fokus på borgernes rettigheder forhindrer, at tilbuddene kan benytte pragmatiske og mindre udgiftstunge løsninger for borgerne.

Ifølge lov om socialtilsyn er det socialtilsynenes opgave at føre kontrol med forholdene i sociale tilbud, og at indgå i dialog med tilbuddene med henblik på at bidrage til at fastholde og udvikle deres kvalitet.

Som det også fremgår af denne årsrapport, vurderer vi, at kvaliteten i de tilbud, vi fører tilsyn med, generelt er høj. Vores opgave er derfor som udgangspunkt ikke at løfte kvaliteten i de tilbud, som allerede har en høj kvalitet, men derimod at understøtte, at der sker et kvalitetsløft i de relativt få tilbud, hvor vi kan se, at kvaliteten er lav. Det gør vi først og fremmest igennem dialogen med tilbuddene, hvor vi blandt

andet kan pege på udviklings- og opmærksomhedspunkter, og i yderste konsekvens igennem sanktioner såsom påbud og skærpede tilsyn. At vores primære fokus er på at løfte de tilbud, som er allermest udfordrede på kvaliteten, afspejler sig i det relativt lave antal sanktioner, vi træffer afgørelse om. Kun en meget lille andel af tilbuddene (2 pct.) og plejefamilierne (0,3 pct.) i vores portefølje fik udstedt sanktioner i form af påbud eller skærpede tilsyn i 2022.

Temaer i lovændringerne vedrørende styrkelsen af det økonomiske tilsyn

Lovændringerne vedrørende det økonomiske tilsyn omfatter en række temaer, som skal bidrage til at styrke tilsynenes muligheder for at gribe ind over for uforsvarlig brug af offentlige midler i tilbuddene eller over for utilstrækkeligt arbejde fra revisors side.¹⁸

I Socialtilsyn Hovedstaden forventer vi, at særligt den del af lovændringerne, som vedrører

tilbuddenes indberetning af nye nøgletal vil bidrage til en øget kvalitet i det økonomiske tilsyn. Ændringen giver os samlet set bedre muligheder for at identificere tilbud, hvor der genereres store overskud, og hvor der derfor kan være behov for, at vi er ekstra opmærksomme på at undersøge, om der er tilstrækkelig sammenhæng mellem pris og kvalitet.

Da lovændringerne er trådt i kraft i 2022, vil visse af ændringerne først få effekt på tilbuddenes regnskaber for 2023. Effekten af lovændringerne i socialtilsynets økonomiske tilsyn vil derfor for størstedelens vedkommende først komme til udtryk om et år, når tilbuddenes regnskaber for 2023 behandles.

Det er Socialtilsyn Hovedstadens forventning, at nogle af de centrale begreber i det økonomiske tilsyn vil blive tydeligere defineret og udfoldet imellem de fem socialtilsyn og i samarbejde med Socialstyrelsen i løbet af 2023.

---

¹⁸ *Aftale om styrkelse af socialtilsynet og styrkelse af det økonomiske tilsyn med sociale tilbud*, Social- og Ældreministeriet, april 2021
Socialstyrelsen, 2022: <https://socialstyrelsen.dk/tvaergaende-omrader/socialtilsyn/lovgivning-for-socialtilsyn-1> (publiceret 23.04.2022)

Kapitel 9. Tilsyn med tilbud, som indgår i koncerner eller koncernlignende konstruktioner

Den 1. juli 2022 trådte en ændring af lov om socialtilsyn i kraft. Ændringen omfatter indførelsen af specialistfunktioner i de fem socialtilsyn på områder, som er særligt komplekse eller som er kendetegnede ved et begrænset antal tilbud. Det drejer sig blandt andet om tilsynet med sikrede institutioner; med kost- og efterskoler med flere end otte anbringelsespladser og med sociale tilbud, der indgår i koncerner eller koncernlignende konstruktioner. Socialtilsyn Hovedstaden blev sammen med Socialtilsyn Midt tildelt specialistfunktionen vedrørende godkendelse af og tilsyn med sociale tilbud, som indgår i koncerner eller koncernlignende konstruktioner¹⁹.

Opgaven med at føre tilsyn med tilbud, som indgår i koncerner eller koncernlignende konstruktioner er fordelt sådan, at Socialtilsyn Midt varetager tilsynet med tilbud, som indgår i koncerner eller koncernlignende konstruktioner med hovedadresse vest for Storebælt, mens Socialtilsyn Hovedstaden varetager tilsynet med tilbud, som indgår i koncerner eller koncernlignende konstruktioner med hovedadresse øst for Storebælt. Fra 1. juli 2022 har Socialtilsyn Hovedstaden derfor godkendt og ført tilsyn med alle tilbud, som indgår i en koncern eller i en koncernlignende konstruktion

med hovedadresse i Region Hovedstaden eller Region Sjælland.

Formålet med at indføre specialistfunktionen omkring tilsyn med koncerntilbud er først og fremmest at sikre en større gennemsigtighed omkring tilbuddenes økonomi samt at styrke tilsynenes forudsætninger for at kunne vurdere, om der er et rimeligt forhold mellem tilbuddenes økonomi og kvaliteten i tilbuddet. I aftaleteksten om styrkelse af socialtilsynet og styrkelse af det økonomiske tilsyn med sociale tilbud præciseres det, at *"samhandel mellem enheder i en koncern eller en koncernlignende konstruktion skal ske til kostpris og ikke over markedspris for at sikre, at der ikke betales overpris for f.eks. vikarer, koncerninterne lån eller leje af bygninger"*²⁰. Tilbuddene forpligtes i den forbindelse til at give socialtilsynet de nødvendige oplysninger til brug for vurderingen af, om tilbuddet indgår i en koncern eller en koncernlignende konstruktion.

Sociale tilbud under koncerner og koncernlignende konstruktioner

Fordelingen af tilsynsopgaver imellem de fem socialtilsyn afgøres af tilbuddenes regionale og kommunale tilhørsforhold – hvilket som beskrevet i kapitel 1 betyder, at Socialtilsyn Hovedstaden varetager tilsynet med alle tilbud med adresse i Region Hovedstaden (bortset

---

¹⁹ Betegnelsen "koncernlignende konstruktion" anvendes ifølge *Vejledning om socialtilsyn*, stk. 35 om grupper af tilbud, hvoraf et eller flere er tilbud efter serviceloven, og hvor der ikke er tale om en "koncern".

²⁰ *Aftale om styrkelse af socialtilsynet og styrkelse af det økonomiske tilsyn med sociale tilbud*, Social- og Ældreministeriet, april 2021.

fra Frederiksberg Kommune) samt alle tilbud i Holbæk Kommune. Når det angår specialistfunktionerne afviges der dog fra dette fordelingsprincip, ligesom princippet om at socialtilsynet ikke må føre tilsyn med tilbud i egen kommune også tilsidesættes i denne sammenhæng. Socialtilsyn Hovedstaden har således fået overdraget tilsynsopgaven med en række sociale tilbud, som hører under koncerner eller koncernlignende konstruktioner med hovedadresse i Region Sjælland og i Frederiksberg Kommune. Der er overdraget i alt 55

tilbud til Socialtilsyn Hovedstaden fra de andre socialtilsyn, heraf 30 tilbud fra Socialtilsyn Øst, 24 tilbud fra Socialtilsyn Syd og et enkelt tilbud fra Socialtilsyn Nord.

Det fremgår af tabel 33, at Socialtilsyn Hovedstadens opgaveportefølje vedrørende tilsyn med sociale tilbud, som indgår i koncerner eller koncernlignende konstruktioner, omfatter 176 tilbud.²¹ De 176 tilbud fordeler sig på 42 koncerner og 28 koncernlignende konstruktioner.

Tabel 33. Koncerner/koncernlignende konstruktioner og de tilbud, som indgår heri – i Socialtilsyn Hovedstadens portefølje pr. 2. februar 2023

	Samlet antal
<i>Tilbud, som indgår i en koncern</i>	102
<i>Koncerner, som tilbuddene fordeler sig i</i>	42
<i>Tilbud, som indgår i en koncernlignende konstruktion</i>	74
<i>Koncernlignende konstruktioner, som tilbuddene fordeler sig i</i>	28
Samlet antal tilbud, som indgår i en koncern eller en koncernlignende konstruktion	176
Samlet antal koncerner/koncernlignende konstruktioner, som tilbuddene indgår i	70

Ved udgangen af 2022 bestod Socialtilsyn Hovedstadens portefølje af i alt 558 tilbud. Det betyder, at ca. 32 pct. af tilbuddene i den samlede tilbudsportefølje indgår i en koncern eller i en koncernlignende konstruktion.

Der er stor forskel på, hvor mange sociale tilbud der indgår i den enkelte koncern eller kon-

cernlignende konstruktion. Mens der i en enkelt koncern indgår hele 17 tilbud og i en enkelt koncernlignende konstruktion indgår 14 tilbud, indgår der i langt de fleste koncerner og koncernlignende konstruktioner mellem et og to tilbud. I 24 pct. af koncernerne indgår der tre eller flere sociale tilbud, mens det samme gør sig gældende for 36 pct. af de koncernlignende konstruktioner.

²¹ Data er udtrukket 02.02.23.

Tabel 34. Koncerner og koncernlignende konstruktioner fordelt efter, hvor mange tilbud der indgår

Koncerner		Koncernlignende konstruktioner	
Koncerner med flere end 10 tilbud	2 (5%)	Koncernlignende konstruktioner med flere end 10 tilbud	1 (4%)
Koncerner med mellem 5 og 9 tilbud	1 (2%)	Koncernlignende konstruktioner med mellem 5 og 9 tilbud	3 (11%)
Koncerner med 3 eller 4 tilbud	7 (17%)	Koncernlignende konstruktioner med 3 eller 4 tilbud	6 (21%)
Koncerner med 1 eller 2 tilbud	32 (76%)	Koncernlignende konstruktioner med 1 eller 2 tilbud	18 (64%)

Det er vores erfaring, at det er i tilsynet med de tilbud, som indgår i større koncerner eller koncernlignende konstruktioner, at tilsynsopgaven kan være særligt kompleks. Organiseringen og ledelsesstrukturen i koncerner og koncernlignende konstruktioner kan være anderledes end i øvrige tilbud, og visse af indsatserne i tilbuddene kan blive varetaget af centralt ansatte medarbejdere, som ikke direkte refererer til den daglige leder af tilbuddet. Derudover kan økonomistyringen og den koncerninterne samhandel være anderledes, end i øvrige tilbud. På mange måder minder konstruktionerne om de konstruktioner, vi ser i kommunerne og i de kommunale tilbud.

Samtidig er det vigtigt at understrege, at der kan være stor variation i koncerners og koncernlignende konstruktioners størrelse, opbygning og organisering mv., hvorfor den tilsynsfaglige tilgang altid må tilpasses efter forholdene i det enkelte tilbud og den enkelte koncern eller koncernlignende konstruktion.

Specialistfunktionen i Socialtilsyn Hovedstaden

I Socialtilsyn Hovedstaden hilser vi den nye specialistfunktion velkommen. Vi ser mange fordele ved, at tilsynet med tilbud under koncerner eller koncernlignende konstruktioner nu er samlet i to tilsyn. Det, at vi i Socialtilsyn Hovedstaden og Socialtilsyn Midt kan specialisere os på området, skaber først og fremmest grobund for en mere ensartet tilsynspraksis på tværs af landet, når det drejer sig om tilsyn med tilbud under koncerner eller koncernlignende konstruktioner. Dermed bliver det tydeligere for tilbuddene, hvad der forventes af dem i relation til samarbejdet med socialtilsynene. Der er allerede etableret et samarbejdsforum på tværs af Socialtilsyn Midt og Socialtilsyn Hovedstaden, hvor principielle drøftelser på økonomiområdet kan finde sted – og vi forventer, at der vil blive sat yderligere fokus på samarbejdet om vores fælles specialistfunktion imellem de to socialtilsyn i løbet af 2023.

Vi kan som nævnt konstatere, at knap en tredjedel af de tilbud, som Socialtilsyn Hovedstaden aktuelt fører tilsyn med, hører under en

koncern eller en koncernlignende konstruktion. Specialistfunktionen fylder med andre ord ganske meget og har da også skabt behov for en opnormering af stabsfunktioner og tilsynskonsulentfunktioner i 2022. Denne volumen i tilsynsopgaver med koncerntilbud betyder dels, at der kan opbygges en stor ekspertise blandt de medarbejdere, der varetager de forskellige opgaver, som specialistfunktionen rummer – dels at medarbejderne får bedre forudsætninger for at identificere mønstre og generelle tendenser, som karakteriserer tilbud, der indgår i koncerner eller koncernlignende konstruktioner.

Bevæger vi os helt ned på tilbudsniveau, er det vores foreløbige erfaring, at specialistfunktionen bidrager til mere kvalificerede ny-godkendelsesprocesser og driftstilsyn med de enkelte koncerntilbud, idet der allerede er opbygget kendskab til koncernernes øvrige tilbud. Dette forudgående kendskab kan understøtte tilsynskonsulenternes og økonomikonsulenternes tilrettelæggelse af tilsynsaktiviteterne og sikre, at der rettes fokus på de områder, hvor koncernens øvrige tilbud eventuelt er udfordrede.

Udfordringer i tilsynet med koncerner og koncernlignende konstruktioner

Som udgangspunkt adskiller det socialfaglige tilsyn med sociale tilbud, som indgår i en koncern eller en koncernlignende konstruktion, sig ikke fra det socialfaglige tilsyn med andre tilbud. Det skyldes, at det socialfaglige tilsyn foregår på tilbudsniveau – og altså ikke på koncernniveau. Vi oplever dog, at det i tilsynet med tilbud under koncerner eller koncernlignende konstruktioner kan være vanskeligt at fastholde dialogen med tilbuddet på tilbudsniveau. De større koncerner og koncernlignende

konstruktioner har ofte etableret en administrativ enhed, som betjener tilbuddene (og socialtilsynet) i forhold til økonomiske og administrative opgaver, udviklingsopgaver mv., og som derfor er involverede i dialogen med socialtilsynet. Ofte er det koncernledelsen og repræsentanter fra koncernens administrative enhed, der indgår i dialogen med socialtilsynet. Det er vores erfaring, at dialogen kan komme til at bære præg af dels et stærkt fokus på de mere overordnede koncernaktiviteter og -dispositioner, dels af en begrænset indsigt i den daglige drift af det specifikke tilbud, som er genstand for tilsynet. Vi vil derfor generelt opfordre lederne af koncerntilbuddene såvel som koncernernes ledelser, bestyrelser og administrative enheder til at være opmærksomme på, at dialogmøder om koncerntilbuds socialfaglige kvalitet altid vil være centreret om det specifikke tilbuds drift og udvikling.

I det økonomiske tilsyn er der ligeledes en række forhold, som tilsynskonsulenter, jurister og økonomer skal have en særlig opmærksomhed på, og som derfor kræver særlig tilsynsfaglig ekspertise. Det drejer sig først og fremmest om, at vi som socialtilsyn er forpligtede til at føre tilsyn med samhandelsforhold mellem koncernens/den koncernlignende konstruktions enkelte enheder. Det betyder, at vi skal afdække om, der sker samhandel internt i koncernen eller den koncernlignende konstruktion, og i så fald hvad samhandlen består af, og hvorvidt den sker på markedslignende vilkår. I den forbindelse kan det udgøre en udfordring, at koncerner og koncernlignende konstruktioner ofte er komplekse og omskiftelige størrelser, idet der hyppigt sker sammenlægninger eller opsplittings af koncernens tilbud eller opkøb af nye tilbud. Derudover rum-

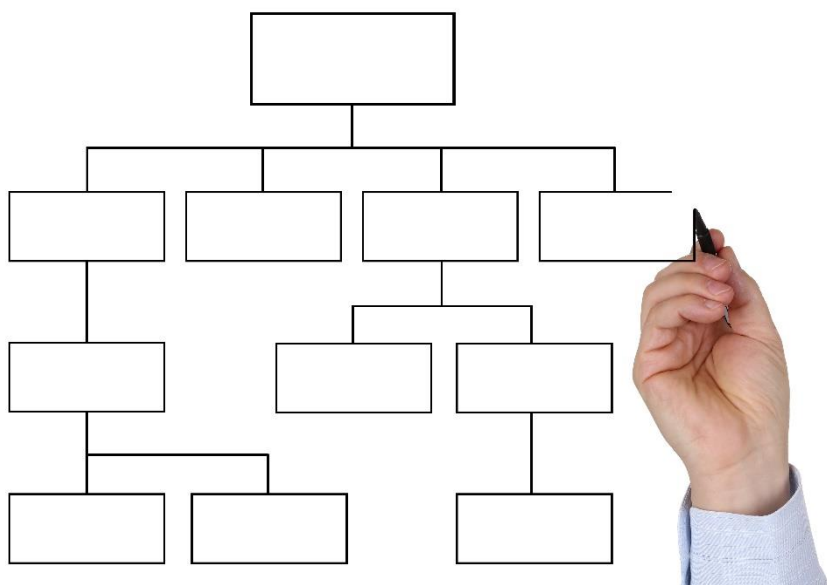
mer koncerner og koncernlignende konstruktioner ofte også tilbud eller enheder, som ligger uden for socialtilsynets tilsynsforpligtelse, og som vi derfor ikke har indsigt i de økonomiske forhold omkring. Det begrænser socialtilsynets muligheder for at få indblik i den samlede koncerns eller koncernlignende konstruktions økonomi og interne samhandel.

I 2023 vil vores nye specialistfunktion udgøre et centralt fagligt fokuspunkt i Socialtilsyn Hovedstaden. I takt med overdragelsen af koncerntilbud og implementeringen af lovændringerne i lov om socialtilsyn er det blevet mere og mere tydeligt for os, hvor kompleks tilsynsopgaven med koncerner og koncernlignende konstruktioner, og de tilbud, der indgår heri, kan være. Derfor har vi allerede nu igangsat en proces, som skal sikre, at vi får skabt mere viden om, hvad der udfordrer os i den samlede tilsynsopgave. Formålet er at identificere eventuelle udviklingsbehov internt i Socialtilsyn Hovedstaden – eksempelvis organisatorisk eller kompetencemæssigt – og i samarbejdet med Socialtilsyn Midt.

Praksisforskelle på tværs af tilsynene

Som følge af indførelsen af specialistfunktionerne og overdragelsen af tilbud imellem socialtilsynene er det blevet mere tydeligt for socialtilsynene, at vi på visse områder har eller har haft forskellig praksis eller forskellige tilgange til tilsynsopgaven. Socialtilsyn Midt og Socialtilsyn Hovedstaden har fået overdraget ganske mange tilbud fra de øvrige socialtilsyn, og vi har derfor set et behov for at italesætte de praksisforskelle, der har vist sig, med henblik på at kunne drøfte "best practice" på tværs.

I Socialtilsyn Hovedstaden forventer vi, at vi i 2023 – når vi har gennemført tilsyn med alle de tilbud, vi har fået overdraget fra de andre socialtilsyn – i endnu højere grad er i stand til at identificere egentlige praksisforskelle internt og på tværs af socialtilsynene, og at vi i samarbejde med Socialstyrelsen kan ensarte praksis, dér hvor der er behov for det.

FREDERIKSBERG
KOMMUNE

